

MÁTÉSZALKAI ESZE TAMÁS GIMNÁZIUM

Pedagógiai program

2020

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés

<i>1.1. Küldetésnyilatkozat</i>	3
<i>1.2. Jövőkép</i>	3
<i>1.3. Helyzetértékelés</i>	4
1.3.1. Rövid iskolatörténet.....	4
1.3.2. Személyi feltételek	4
1.3.3. Tárgyi és szakmai feltételek	5

2. Nevelési programunk

<i>2.1. Pedagógiai elvek, értékek, célok</i>	6
<i>2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok</i>	7
<i>2.3. Az egészségfejlesztéssel összefüggő és az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos alapelvek és feladatok</i>	12
<i>2.4 A környezettudatosságra, fenntarthatóságra nevelés céljai és feladatai</i>	13
<i>2.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok</i>	14
2.5.1 A pedagógusok, osztályfőnökök feladatai	15
2.5.2. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai.....	16
2.5.3. Tanórán kívüli foglalkozások	16
2.5.4. Közösségi szolgálat.....	18
2.5.5. Hagyományok ápolása, ünnepélyek, megemlékezések	19
<i>2.6. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok, a szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái</i>	20
2.6.1. A szülők-pedagógusok együttműködésének formái.....	20
2.6.2. Kapcsolat a tanulókkal, bevonásuk a döntéshozatali folyamatokba.....	22
2.6.3. Kapcsolat a nevelésben együttműködő intézményekkel	22
<i>2.7. A pedagógusok intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka</i>	24
2.7.1. Pedagógusok	24
2.7.2. Osztályfőnökök.....	25
<i>2.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenység helyi rendje és az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések rendje</i>	26
2.8.1. Tehetséggondozás	27
2.8.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése.....	30
2.8.3. A lemorzsolódás csökkentésének, megelőzésének elvei, módszerei.....	31
2.8.4. Esélyegyenlőség	31

3. Helyi tanterv

3.1. Intézményünkben alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek	32
3.2. Kerettanterv megnevezése	33
3.2.1. Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon	34
3.2.2. Gimnáziumunkban induló tagozatok és óratervek	34
3.3. A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	35
3.4. A Nemzeti alaptantervben (Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	35
3.5. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	43
3.6. Választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	44
3.7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	45
3.8. Közép- és emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítés	46
3.8.1. Választható tantárgyak	46
3.8.2. A középszintű érettségi vizsga témakörei	46
3.8.3. A felkészítés elvei, módszerei	46
3.9. A környezeti és egészségnevelés alapelvei	47
3.10. A könyvtár szerepe a nevelő-oktató munkánkban	47
3.11. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	47
3.12. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerése	47

4. A nevelő-oktató munka értékelési rendszere

4.1. Alapelvek	48
4.2. A tanulók beszámoltatásának, ellenőrzésének rendje	48
4.3. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban történő ellenőrzési és értékelési módjai	49
4.4. A házi feladatok meghatározásának elvei	51
4.5. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	51
4.5.1. A magatartás és szorgalom értékelése	51
4.5.2. A tanulók jutalmazásának és büntetésének formái és szabályai	52
4.5.2.1. Jutalmazás	52
4.5.2.2. Fegyelmezés	53
4.5. A tanulócsoporthoz fejlődésének értékelése	53
4.6. Félévi és év végi értékelés, a magasabb évfolyamba lépés feltételei	54
4.7. Felvétel, átvétel, iskolaváltás szabályai	54
4.8. A tanulmányok alatti vizsgák	55
Záradék	58

Bevezetés

1.1. Küldetésnyilatkozat

„Az egyetlen igazi tanulás: a lényünkben szunnyadó tudásnak tevékenységgé ébresztése.”
(Weöres Sándor)

➤ Iskolánk célja, hogy

- a XXI. század követelményeinek, kihívásainak megfelelő ismeretekkel és készségekkel rendelkező fiatalokat neveljünk
- bevezessük diákjainkat az európai és magyar hagyományoknak megfelelő kultúrába, tudományba és értelmiségi életmódba
- művelt, tájékozott, folyamatos tanulásra, továbbképzésre alkalmas, fizikailag edzett fiatalokat neveljünk, akik kötődnek a hazához, iskolájukhoz és annak hagyományaihoz
- olyan fiatalok kerüljenek ki az iskolából, akik számára reális cél a továbbtanulás
- a szilárd etikai értékrend, az erkölcsi igényesség jellemezze diákjainkat
- képessé tegyük tanulóinkat az önálló ismeretszerzésre, fejlesszük kreativitásukat
- környezettudatos szemléletre és egészséges életmódra neveljünk
- felkaroljuk a szociokulturális hátrányokkal indulókat, csökkentsük a lemorzsolódást, s a kiemelkedő tehetségeket fokozottan támogassuk
- az oktatás közvetlen és közvetett partnereit bevonjuk a gimnázium életébe
- örökös ökoiskolaként és kiváló tehetségpontként működünk.

A Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium nevelőtestületének feladata a fent felsorolt értékek közvetítése, az említett képességek kialakításában való közreműködés, azok fejlesztése a nevelő-oktató munka során. Pedagógusaink a pedagógiai program alapján megválaszthatják tanítási módszereiket, mindig szem előtt tartva az alapelveket és a célokat.

1.2. Jövőkép

Továbbra is a szatmári térség meghatározó gimnáziuma leszünk, amely a felsőfokú tanulmányokra való felkészítés mellett a környezettudatos szemlélet elterjesztésével az ökoiskolahálózat elismert tagja, a régió közoktatási intézményeivel szoros kapcsolatban álló bázisintézmény, kiváló tehetségpontként az intézmények közötti és az intézményen belüli partnerséggel a 21. sz. követelményeinek megfelelni tudó, felelősségtudattal bíró fiatalokat bocsájt útjára.

1.3. Helyzetértékelés

1.3.1. Rövid iskolatörténet

A gimnázium elődjének a városban szervezett középiskolai előkészítő tanfolyamok tekinthetők. Ezek a tanfolyamok az 1927/28-as tanévtől az 1946/47-es tanévig szerveződtek. Az első gimnáziumi osztályokat az 1947/48-as tanévben indították. Az 5 osztályba összesen 220 tanuló járt. Az iskola 1950-ben vette fel az Esze Tamás nevet. 1961-ig a Kossuth utcán lévő régi községháza volt a gimnázium épülete. Ekkor költözött a ma is működő és időközben ismét kinőtt „A” épületbe.

1965-ben módosult a profil: megjelent az első géplakatos szakközépiskolai osztály, majd 1969-ben újabb profil érkezett, az egészségügyi szakközépiskola, melynek utolsó végzős osztálya a 2000/2001-es tanévben érettségizett. Ovónőképzés is működött mintegy öt éven át. 1977-ben a gimnáziumból önállósodott a Gépészeti Szakközépiskola.

1984-ben a megszűnt nagyecsedei József Attila Gimnázium osztályaival bővült a tanulói létszám. 1985-ben az iskola épülete a „B” szárnyal egészült ki. 1986-ban egy „D” típusú sportsarnokkal gazdagodott az iskola. 2000 és 2002 között az intézményt teljesen felújították, és 6 tanteremmel bővítették.

Azóta folyamatos eszközfejlesztéssel tartunk lépést a modern oktatási módszerekkel.

2001 óta – Mátészalkán egyedülként – iskolánk **tiszta profilú gimnáziumként** működik.

2001 és 2010 között, mint a megyei Közoktatási Közalapítvány **bázisiskolája** szoros kapcsolatot tartottunk a régió alap-, ill. középfokú oktatási intézményeivel.

1997 óta az Esze Tamás Alapítvánnyal közösen működtetjük a **Klorofill Oktatóközpontot**, amely 2010-ben elnyerte az Enikő-díjat.

2005-től ökoiskolaként, **2012-től** örökös **ökoiskolaként** működünk.

2011-ben a kiválóra **akkreditált és 2018-ban Miniszteri Elismerő Oklevéllel kitüntetett Esze Tamás Tehetségpont** keretében intézményesült a tehetséggondozás, és alapítói lettünk a Szatmári Kistérségi Tehetségsegítő Tanácsnak.

2013. január 1-jétől **gimnáziumunk is állami fenntartásba került**, így ezeket a jogokat a Klebelsberg Központ gyakorolta.

2013-tól működik **az Eszés-labor**, amely a biológia-kémia emelt óraszámú osztályok korszerű oktatását biztosítja.

2017. január 01-től a működtetés és a fenntartás állami kézbe került. **A fenntartó neve: Mátészalkai Tankerületi Központ.**

2017-től 2020-ig az Oktatási Hivatal Bázisintézményeként szakmai programok szervezésével támogattuk a Nyíregyházi Pedagógiai Oktatási Központ továbbképzési és egyéb szakmai feladatainak megvalósítását. Ezt a címet 2020-ban ismét elnyertük.

2014 óta Origo Nyelvvizsga Központként is működünk, ahol több nyelvből is lehet közép- és felsőfokú nyelvvizsgát tenni.

1992 óta több testvériskolai kapcsolatot építettünk ki, és sok nemzetközi projektet valósítottunk meg.

1.3.2. Személyi feltételek

Gimnáziumunk személyi ellátottsága jó. Pedagógusaink valamennyien rendelkeznek a köznevelési törvényben előírt végzettséggel. A testület 50%-a már 2015-ben legalább Pedagógus II. besorolással rendelkezett, azóta ez az arány és a mesterpedagógusok száma is folyamatosan nő. Pedagógusaink szakmai felkészültségét jelzi, hogy többen emelt szintű érettségiztetésben is rendszeresen részt vesznek, középszinten vizsgaelnökök, valamint saját

szakmai kiadványaikkal segítik az oktató-nevelő munkát. A testület jelentős része nemcsak a kötelezően előírt továbbképzéseken vesz részt, hanem azt jóval meghaladó mértékben, sokan tettek szakvizsgát, ill. előadásokkal, prezentációkkal ismertetik meg másokkal az intézményi jó gyakorlatainkat. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk az IKT eszközök kritikus és etikus használatára. Tanáraink a magas színvonalú oktató tevékenység mellett felkészültek a tanulók nevelésére, személyiségük sokoldalú fejlesztésére és a közösségek formálására.

1.3.3. Tárgyi és szakmai feltételek

A gimnázium 2002-ben befejezett felújítása után tárgyi feltételeink jelentősen javultak. Az intézmény 18 tanteremmel, 12 szaktanteremmel, 7 jól felszerelt szertárral, tornateremmel rendelkezik, és testnevelés órákra és rendezvényekre használhatjuk az intézménnyel egybeépített városi sportcsarnokot. A testnevelés órákon túl egy konditerem is a diákok rendelkezésére áll a testedzésre.

Két számítástechnika teremben összesen 48 számítógépet használhatnak diákjaink. További, az önálló tanulást, házi feladat elkészítést segítő számítógépeket a könyvtárban használhatnak a diákok.

A több éve tartó eszközfejlesztési pályázatok keretében jelentősen bővültek oktatási eszközeink. A hagyományos szemléltető eszközök mellett jelenleg 18 digitális táblával és egy interaktív panellel rendelkezünk, további termekben projektor biztosítja a kivetítés lehetőségét. Drón, 3D-s nyomtató, laptopok és tabletek állnak a diákok rendelkezésére a tanórákon és terepi programokon.

A tantermek kialakításában törekszünk arra, hogy azok tanulásra motiváljanak, a közösségi terek pedig megmutassák diákjaink tehetségét, iskolánk hagyományait, értékeit, hazánk és településünk kulturális, történelmi és természeti örökségét.

A közel 30.000 kötetes – számítógépekkel is felszerelt – iskolai könyvtárunk kellemes, esztétikus környezetet biztosít az önálló ismeretszerzésre, az igényes olvasmányok kiválasztására, a szabadidő hasznos eltöltésére.

A 9. és a 10. évfolyamon csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvek mellett a magyart és a matematikát, nagy létszámú osztályokban a történelmet is. A 11. és a 12. évfolyamon a nyelvi bontások mellett kiscsoportos érettségi felkészítés zajlik a tanulók által szabadon választott fakultációk keretében. A testnevelés órákat nemek szerint bontjuk.

Az előző célok mellett a közösségformálásra is alkalmas klubterem áll rendelkezésre. Az Esze Tamás Alapítvány szabadtéri főzéshez, programokhoz eszközöket tud biztosítani a közösségfejlesztéshez (gázfőzők, edények, pavilonok, étkezészetek, bútorok).

Az iskola három alapítványa támogatja az intézmény nevelési-oktatási céljainak megvalósulását, esetenként a diákok anyagi nehézségeinek megoldását.

2. Nevelési program

2.1. Pedagógiai alapelvek, értékek és célok

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	MÓDSZEREK	ESZKÖZÖK
Minden tanuló értéken, ezért iskolánk az egyéni adottságokat figyelembe véve neveli-oktatja diákjainkat.	A tanuló képessé váljon az önálló ismeretszerzésre és önművelésre, melynek feltétele a tanulási képességek és szilárd alapkészségek, kulcskompetenciák kialakítása.	Minden kolléga helyezzen kiemelt hangsúlyt a tanulási motiváció erősítésére! A tanulás tanítását és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását minden pedagógus tekintse kiemelt feladatának! A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulóknak (IKT-eszközök, vázlat, gondolattérkép-képzés, kooperatív technika).	Differenciált nehézségű feladatokkal, testreszabott foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.	A diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez pedig megyei, ill. országos standardizált mérőeszközöket is alkalmazunk a munkaközösségek mérőeszközei mellett.
A kiváló adottságokkal és képességekkel rendelkező tanulóknak is lehetőséget teremtünk tehetségük kibontakoztatására.	A tanuló kiváló adottságait felismerve tehetséggondozás, személyiségfejlesztés.	A képességfejlesztés és tehetséggondozás minden tantárgy keretében legyen kiemelt szempont! A tehetséges diákokat segítjük a saját önfejlesztő stratégiájuk kialakításában és megvalósításában!	Gazdagító, dúsító programokkal és valódi problémák megoldásával, a tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben, a tanulmányi versenyeken való szerepléssel.	Az intelligencia- és kreativitásfejlesztő egyéni programokkal, egyéni kutatási és fejlesztő programokkal, a modern informatikai eszközök alkalmazásával (CD, videofilmek, könyvtár).
Támogatást adunk a szociokulturális hátrányok és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek leküzdéséhez.	Megakadályozni, hogy a hátrányok és nehézségek tanulási esélyegyenlőtlenséget, intézményi szegregációt eredményezzenek.	A rászoruló tanulókat hatékony felzárkóztató, fejlesztő, hátránykompenzáló munkával segítjük.	Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított terheléssel.	Felzárkóztató csoportos foglalkozás keretében és egyéni korrepetálással.
Minden iskolai tevékenységünket – az oktatás és nevelés terén egyaránt – a tanulók okos szeretete hatja át. Következésképpen a „bátorító – megengedő” nevelői magatartást alkalmazzuk, amely pozitív szociális tükör a diákok számára.	A tanulói kreativitás és önismeret fejlesztése.	A tanulók személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, a különbségek figyelembevétele az oktatásban, nevelésben.	Tanórai és tanórán kívüli események, tevékenységek lehetőséget adnak az oktató-nevelő munka eredményesebbé tételére, a tanulók megismerésére. Az osztályfőnökök célzott tesztekkel, kérdőívekkel, szituációs feladatokkal tárják fel és fejlesztik a tanulók személyiségét.	A pozitív motiváció eszközeivel élünk, a jutalmazás és büntetés módszereinek alkalmazásában egészséges arányokat tartunk.
A hazához és a helyi értékekhez való kötődés erősítése.	Hazánk, régióink, városunk és iskolánk hagyományainak és az itt élő nemzetiségek kultúrájának ismerete, s ezen értékekért tenni akaró fiatalok nevelése.	A tanulók értékrendjének alakítása hazafias szellemben.	Tanórai és tanórán kívüli tevékenységeken értékközvetítés.	Csoportos foglalkozások, kulturális programok, tanulmányi kirándulások, projektek.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	MÓDSZEREK	ESZKÖZÖK
A közösségek biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.	A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejleszteni a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját. A kommunikációs és viselkedéskultúra elsajátításával alakítsuk ki a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét!	A szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.	A kortárs kapcsolatok megerősítésével, elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával. A diákönkormányzat érdemi működtetésével.	Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.
Megalapozzuk a konstruktív életvezetés, környezettudatos és egészséges életmód készségét.	Felelős, tudatos, döntésekre képes állampolgárok nevelése.	Tudatosítjuk a tanulóknál a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítjük a pozitív szokásokat és a humánus magatartásmintákat a fenntarthatóságért, a jövő nemzedékéért.	Az osztályfőnöki helyi tanterv megvalósításával és az ember- és társadalomismeret, etika, életvitel tantárgyak oktatásával. és környezeti, valamint egészségnevelési terveink szerint a nevelés-oktatás valamennyi fórumán.	Gazdag tevékenységrepertoár kialakításával gyakorló terepet biztosítunk az életszerű tapasztalatok megszerzéséhez. Pl. projektek.

2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiséget a biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások – egymással szoros kölcsönhatásban – együttesen határozzák meg. A személyiség fejlődését három tényező befolyásolja: **az öröklés, a környezet és a nevelés.**

Ezért feladatunk a tanulók teljes személyiségének fejlesztése az általános emberi értékek közvetítésével a tantárgyak ismeretanyagán keresztül és az iskolai (tanórai és tanórán kívüli) tevékenységek megszervezésével.

Az iskola **minden dolgozója és minden tevékenysége** részese a személyiségformálásnak, ezért minden tantárgyban és minden tevékenységben kötelességünk a diákok személyiségének fejlesztése. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal is, hogy minden cselekedetünk hat a teljes személyiségre, ezért ezt nevelő-oktató munkánkban figyelembe vesszük (rejtett tanterv).

2.2.1. A személyiségfejlesztés területei

- Az értelem kiművelése, a gondolkodási-tanulási képességek fejlesztése (kognitív kompetencia)
- Segítő életmódra nevelés, szociális érzékenység fejlesztése (szociális kompetencia)
- Az egészséges (testi, lelki), fenntarthatóságra és kulturális életmódra nevelés (személyes kompetencia)
- A szakmai képzés megalapozása (speciális kompetencia)

- **A kognitív kompetencia összetevői**
 - Gondolkodási motívumok és képességek
 - Tudásszerző motívumok és képességek
 - Kognitív kommunikációs motívumok és képességek
 - Tanulási motívumok és képességek

2.2.1.1. Az értelem kiművelése, a gondolkodási-tanulási képességek fejlesztése (kognitív kompetencia)

A tanórán a tananyag feldolgozása, az alkalmazott módszerek segítsék elő:

- a tehetség, adottság felismerését, a gyermekekben rejlő képességek sokoldalú kibontakoztatását, a játékszeretet és az alkotásvágy fejlesztését
- az ismeretszerzési vágy, tudásvágy felébresztését; a permanens tanulás igényének és képességének kialakítását
- a kreativitást, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését.

Az alkalmazott módszerek és az ismeretek számonkérésének formái fejlesszék:

- a tanulók tanulási kötelességtudatát
- segítsék a helyes tanulási szokások, hatékony tanulási módszerek kialakítását (megfigyelés, lényeglátás, összefüggések felismerése, rendszerező képesség)
- a kommunikációs készségeket (írás, olvasás, beszéd, beszédértés), a vázlatkészítés és a különböző segédeszközök alkalmazásának készségét, előadói képességet
- a tanulási életprogramot, a tanulás gyakorlati értékét mint motívumot
- a tanulói kortárs csoport befolyásoló szerepét, a tanuló helyes önértékelését.

A tanórai és tanórán kívüli ismeretszerzés formái segítsék elő:

- a tanulói teljesítményvágy optimalizálásának igényét
- az önálló ismeretszerzés, bővítés belső késztetése alakítását
- a tudás birtoklásának örömeit.

2.2.1.2. Szociális értékrend fejlesztése, emberi kapcsolatok

- **alapvető erkölcsi értékek megismertetése**

- megfelelő énkép kialakítása, önismeret fejlesztése, reális önértékelésre való képesség birtoklása, a megfelelő önbizalom kifejlesztése
- döntéshozatalra való képesség, a döntésekért, tettekért való felelősségvállalás, kötelességtudat kialakítása
- kitartás, akaraterő, küzdeni tudás - mint emberi tulajdonságokkal való rendelkezés
- személyiségünk megismerésének képessége: önkontroll, önuralom és önfegyelem elsajátíttatása
- az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének előnyeit közvetítő iskolai légkör, életrend elfogadásának, igényének kialakítása
- az emberek közötti érintkezés, emberi kapcsolatteremtés és kommunikáció kulturált formáinak, elfogadott normáinak kialakítása, udvariasság és illemtani szabályok birtoklása
- tartalmas emberi kapcsolatok kiépítésének igénye; önmagával és másokkal szembeni igényesség belsővé tétele
- az emberi értékek felismerése; mások munkájának tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- az empátikus képesség kialakítása

- társadalmilag elfogadott értékrend, erkölcs, etikai értékek közvetítése
- a társadalmi viszonylatrendszerbe való beilleszkedés képességének kialakítása, közösségi és demokratikus magatartási formák birtoklása
- nyitottság, érdeklődés, fogékonyság kialakítása a világ, az emberiség globális problémái iránt
- aktív közéleti tevékenységre ösztönzés, a másság elfogadása, segítőkészség, jóindulat, tolerancia
- a mai bonyolult, nyitott világban való eredményes érvényesülés képességének kialakítása
- sajátos egyéni értékrendszerek kialakítása
- szociális szokások kialakítása
- szociális minták nyújtása
- befogadó nevelés, diszkriminációmentesség, kulturális sokszínűség normáinak közvetítése

2.2.1.3. Kulturált életmód, testi-lelki egészség

- önkifejezési képességek bemutatása, gyakorlása
- nemzeti kultúránk megismerésére, értékeinek tiszteletére, hagyományainak ápolására nevelés
- új érték teremtésének igényére, önkifejező képességre nevelés
- a kulturált nyelvi magatartás kialakítása, választékos szóbeli kifejezőképesség elsajátíttatása
- elemi munkaszokások kialakítása (pontosság, rend, önkiszolgálás, takarékoság, kötelességérzet, lelkiismeretesség)
- az életkori sajátosságoknak megfelelő önállóság, önellátó képesség kialakítása
- harmonikus családi élet igényének kialakítása; a családban rejlő értékek tudatosítása
- egészséges életmódra ösztönzés; a szabadidő eltöltésének kulturált formáira, a környezet védelmére és óvására szoktatás
- az esztétikus környezet kialakítása, kiépítése, közös védelme (táska, terem, iskola, lakókörnyezet...), a tanulók ízlésének formálása.

Részletesen a környezeti egészségnevelési programban (1. sz. melléklet).

2.2.1.4. A szakmai képzés alapozása

- önállóság, önálló feladatmegoldásra való képesség erősítése
- az alkotóképesség, alkotótevékenység fejlesztése
- a pontos, fegyelmezett munkára, megbízhatóságra nevelés
- igényesség kialakítása az írásbeli munkák külalakjában
- tárgyalóképesség, konfliktusmegoldó képesség és önállóság fejlesztése
- céltudatosság, reális ítélőképesség fejlesztése
- karriertervezési képesség kialakulása

2.2.1.5. Speciális kompetenciák fejlesztése

- alkotóképesség fejlesztése
- tapasztalati alkotóképesség fejlesztése
- értelmező alkotóképesség fejlesztése (pl. szabályok)

A személyiségfejlesztésből adódó iskolai feladataink gimnáziumunk gyermekideáljának szellemiségéből fakadnak. A pedagógiai célkitűzésekben megfogalmazott tanulókép személyiségjegyeinek kialakítását – a tanórákon tervezett tananyagtartalom, tevékenységek és módszerek mellett – az iskolai élet egésze szolgálja.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Nevelő – oktató munkánk során komplex személyiségfejlesztésre törekszünk.	Alapozzuk meg a tanulók harmonikus testi-lelki fejlődését, a testi, értelmi, érzelmi, akarat és jellembeli tulajdonságok harmonikus fejlődését!	Segítjük a fiatalokat a reális önismeret kialakításában, az erkölcsi és jellembeli tulajdonságok tudatos formálásában.	Folyamatosan megismerjük, követjük és elősegítjük a gyermekek személyiségfejlődését. Tapasztalatainkat megosztjuk a szülőkkel.	Tesztek, önismereti tréningek, dramatikus játékok, önmegvalósítási lehetőségek, szereplési alkalmak teremtésével segítjük tanítványainkat saját képességeik megismerésében.
Igyekszünk megismerni minden tanítványunk személyiség szerkezetét, s elősegítjük az önismeretüket, formáljuk az önmagukhoz és társaikhoz fűződő viszonyukat.	A tanulóknak áttekintésük legyen saját személyiségük összetevőiről, képességeik és tehetségük határaitól és lehetőségeiről, legyen betekintésük a viselkedésük hátterébe, motívumrendszerébe, helyesen ítélik meg az emberi kapcsolatokban játszott szerepüket, hatásukat!	Felfedezzük és fejlesztjük minden gyermekben a személyiségének saját értékeit; keressük minden gyerekben az egyedit, a megismételhetlent, támogatjuk őket önmaguk kiteljesítésében.	Reális önértékelésre készítjük a tanulókat. Valós élethelyzetek teremtésével segítjük az önálló, aktív, felelősségteljes személyiség kialakulását.	Mind az alacsony, mind a túl magas önértékelés esetén a realitásokkal való szembesítésre, a reális önkritika kialakítására törekszünk.
A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetlen meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének (magatartási modell, irányító személy).	Alakítsunk ki minden tanulóban sikerorientált beállítódást, ennek érdekében alkalmazzon minden pedagógus hatékony tanítási stratégiákat, nevelési stílusa legyen integratív, felismerhető együttműködéssel!	A pedagógus vértesse fel magát a professzionális szakmai-módszertani tudás elemeivel, a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudással, a tanári-tanulói interakciós és kommunikációs készségekkel, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességekkel!	A szociális befolyásolás folyamatai közül a behódolás, az azonosulás és interiorizáció közül az utóbbira törekszünk, amelyet nem a hatalmi tekintéllyel, hanem a vonzerővel, hitelességgel és értékeink vállalásával kívánunk elérni.	A tanulókkal a „megszólíthatóság” közelségében élnek a pedagógusok. Demokratikus együttműködési készséget tanúsítanak korlátozottan tekintélyelvű nevelési gyakorlattal.
A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a nevelés-oktatás személyiségfejlesztő	Az iskola pedagógiai programja, nevelési, tanítási-tanulási folyamata adjon teret: a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanuláshoz, játéknak,	Az értelem kiműveléséhez kapcsolódó tanulási motívumok: tanulási motívumok és tanulási módok, a megismerési vágy	Kognitív képességek fejlesztése: kognitív rutinok (műveletek), kognitív kommunikáció, problémamegoldás, a tanulási módok	Valamennyi tantárgy keretében rendszeresített tanulói eszközök (tankönyvek, munkafüzetek, feladatsorok, fejlesztő programok stb.).

hatásának érvényesítése.	munkának; fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, eddze akarataikat!	fejlesztése, a játékszeretet és az alkotásvágy fejlesztése, a tanulási teljesítmény optimalizálása iránti vágy.	optimalizálása önálló és szociális tanulás.	
Megalapozzuk a szociális kompetencia, a pozitív szociális szokások és a szociális hajlamok kialakulását. A pedagógusok – a segítő életmódra nevelés sikere érdekében – rendszeresen élnek a segítő együttműködés változatos formáival.	A segítő életmódra nevelés: a nevelés a szociális értékrendek megismerésének, a pozitív értékrend elfogadásának és az e szerinti viselkedés, magatartás elsajátításának, a szociális képességek kiépülésének, kreativitás növekedésének elősegítését jelenti. A tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a szociális viselkedés alapvető szabályait, alakítsuk ki bennük az egyéni szociális értékrendet, a döntési szabadság és felelősség összhangját!	Olyan iskolai életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak.	Olyan iskolai életrend, légkör kialakítása, amely az iskolai közösség mindennapi életében elősegíti, hogy a tanuló folyamatosan megtapasztalhassa az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkézségének előnyeit, hiányuk káros következményeit.	Élményszerű, pozitív minták felkínálása, szociális szokások, attitűdök, meggyőződések, készségek és ismeretek nyújtása, személyes példamutatás, történelmi személyiségek, irodalmi, drámai hősök tetteinek, magatartásának átélési lehetőségeivel, a negatív, antiszociális minták pusztító hatásának csökkentése, fékezése.
Az egészséges és kulturált életmódra nevelésünk a pszichikum szükségleteinek optimális kielégítését, működését szolgálja. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés a személyes kompetencia fejlesztését, eredményességének és igényességének növelését jelenti.	Az egészséges és kulturált életmódra nevelés célja: a mintaszerűen egészséges életmód ismérveinek megismertetése a tanulókkal, pozitív tartalmú szokásrendszérének kiépítése. A tanuló legyen tisztában a személyiséget érintő negatív hatásokkal (drog, alkohol, dohányzás, elégtelen táplálkozás, mozgásszegény életmód)!	Személyes képességek fejlesztése: önkiszolgálási, önállósági, önvédelmi képességek (egészségvédő képesség), identitásvédő képesség, az önreflexív képességek (önértékelő képesség, önmegismerő képesség, önfejlesztő képesség).	Az önálló képesség, tevékenységformáinak megismerése, gyakoroltatása, tudatosítása változatos formákban az életkori sajátosságoknak megfelelően (egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeret, a lakás és az osztályterem berendezéseinek rendben tartási igénye, a háztartási és a házközüli munkák, a közlekedés és a vásárlás szokásai, mintái, készségei).	A mintaszerű egészséges életmód ismérveinek megismertetése, az alapvető szokások szakadatlan gyakorlása, folyamatosan észlelt minták elsajátítása (sérülést elhárító esések, önvédelmi fogások, balesetvédelmi szokások...), a pozitív minták követése, a személyiségkárosító szokások és függőségek kialakulásának megelőzése.

2.3. Az egészségfejlesztéssel összefüggő és az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos alapelvek és feladatok

Pedagógiai munkánkban a holisztikus emberszemléletet próbáljuk megvalósítani, melyben az **egészségkultúráltság elemei összekapcsolódnak a környezeti neveléssel (2.4. pont és 2. sz. melléklet) és a környezet egészségügygel is.** Ezen szemlélet elősegíti a nevelő tevékenységben, hogy a tanuló személyiségében rejlő értékeket felszínre hozza, megerősítse, fejlessze.

A részletes egészségfejlesztési programunk a PP 1. számú melléklete. Az SZMSZ 11. melléklete a mindennapos testnevelést szabályozza, a 13. és 14. mellékletek pedig az iskola egészségügyi szolgáltatásait és a megelőző tevékenységet szabályozzák.

Az 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § alapján az egészségfejlesztés célja, az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok végzése, kiemelten az egészséges táplálkozás, a mindennapos testnevelés, testmozgás, testi-lelki egészség fejlesztése, bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése, baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás és a személyi higiéne területeire kiterjedően. Ezen elveket – melyet a tantestület és a vele kapcsolatban álló külső intézmények szakemberei egyaránt elfogadtak – szem előtt tartva egészségfejlesztő programunk **céljainak a következőket tartjuk:**

- Minden rendelkezésre álló módszerrel **elősegítjük a tanulók, a nem pedagógus dolgozók és a tantestület egészségének védelmét,** az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- **Együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberekkel,** a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola maga is egészséges környezet legyen.
- Így iskolai egészségügyi szolgáltatások keretében minden évben megtörténik **a tanulók egészségi állapotának vizsgálata (védőnő, iskolaorvos) és fogászati felmérése (iskolai fogorvos).** A vizsgálat időpontjáról előző nap tájékoztatást kapnak a tanulók.
- **Egészséges környezetet,** iskolai egészségnevelést igyekszünk biztosítani, ezekkel párhuzamosan együttműködünk a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaikkal, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal is. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, illetve teret adunk a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot igyekszünk folytatni, amely tekintetbe veszi **a pedagógusok és a tanulók jólétét és méltóságát,** többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrelépést.
- Törekszünk arra is, hogy segítsük diákjainkat, az iskola személyzetét, a családokat, valamint a helyi közösség tagjait egészségük megőrzésében – lehetőségeinkhez mérten. **Együttműködünk a helyi közösség vezetőivel,** hogy megértessük azt, hogy a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését és a tanulást.
- Az **elsősegélynyújtási alapismeretek** elméleti és gyakorlati oktatása célzott korcsoport részére a biológia tantárgy keretében és testnevelés órákon védőnői közreműködéssel, valamint tanórán kívüli versenyfelkészítéssel történik.

- A NAT előírásainak megfelelően a **családi életre nevelés keretében** segítséget kell nyújtani a fiatalok felelős párkapcsolatának kialakításában és a szexuális kultúra kérdéseinek megválaszolásában.
- A **közétkeztetés** élelmiszer alapanyagainak beszerzését lehetőség szerint helyben kell megoldani, ennek érdekében az étkezést biztosító szolgáltatóval rendszeres egyeztetést tartunk DÖK véleményének és a vonatkozó rendelkezések figyelembevételével.
- A büfé és a menza kínálatában betartatjuk a vonatkozó előírásokat (népegészségügyi termékadó hatálya alá tartozó árucikkek, élvezeti cikkek tilalma).
- A lelki egészség megőrzését segíti az iskolapszichológus a Pedagógiai Szakszolgálat tevékenysége keretében. A szolgáltatás igénybevételéhez a pedagógusaink is segítséget nyújtanak.
- A szenvedélybetegségek, függőségek megelőzésére, csökkentésére folyamatos nevelőmunkánk mellett külső szakértők előadásait, projektjeit is igénybe vesszük.

2.4. A környezettudatosságra, fenntarthatóságra nevelés alapelvei és feladatai

Iskolánkban kiemelt feladatként kezeljük a fenntarthatóságra nevelést, környezettudatos szemléletmód, magatartás kialakítását, ami szorosan kapcsolódik az egészségvédelemhez is, hiszen egészségünket megőrizni csak egészséges természeti és épített környezetben lehet. A környezeti nevelés kapcsolódik a helyi értékeinkhez is, hiszen ezen értékek megismerésén át vezet az út a környezet értékeinek megismeréséhez és a jövő generációi iránti erkölcsi követelmények is a környezettudatos szemléletmódot és magatartást kívánják meg.

A **Mátészalkai Esze Tamás Gimnáziumban 1998 óta van önálló környezeti nevelési program, az akkor életbelépő NAT követelményeinek figyelembevételével.** A részletes program a Pedagógiai Program 2. számú melléklete.

1997 óta működik az iskolában a **Klorofill Környezetvédelmi Oktatóközpont**, amely a tanórán kívüli környezeti nevelési programok szervezéséért **2010-ben elnyerte a KOKOSZ Enikő-díját. 2005-ben, 2008-ban és 2011-ben** elnyertük az „Ökoiskola” címet, így 2012-ben megkaptuk az **Örökös ökoiskola** címet is.

➤ A fenntarthatóságra nevelés céljai:

- az **egyetemes természetnek**, mint létező egésznek a **tisztelete és megőrzése** - beleértve az élő és élettelen környezetet és az embert is és annak kultúráját
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára való törekvés
- **az erőforrások** tudatos, takarékos és felelősségteljes használatára nevelés
- a fogyasztási és a pénz használatával kapcsolatos szokások alakítása
- a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlatára felkészíteni a fiatalokat
- megismertetni azon gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek válságokat idézhetnek elő
- az önkéntes munka lehetőségei közé beépítjük a környezetvédelmi tevékenységeket is.

➤ **Helyi céljaink:**

- természeti, épített, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- a lakóhely fenti értékeinek védelme
- hagyományok megismerése és védelme (iskola, család, település, nemzet)
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken
- az iskolai környezet és életvitel „zöldítése”.

➤ **Pedagógiai céljaink:**

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- rendszerszemléletre nevelés; ok-okozati összefüggések megláttatása
- az alternatív gondolkodás elsajátíttatása
- a problémamegoldó gondolkodás és döntésképesség kialakítása
- a szerves (organikus) kultúra fontosságának felismertetése
- a fenntarthatóságra nevelés összefüggésben a fogyasztóvédelmi feladatokkal
- az értelmi és érzelmi környezeti nevelés
- a tapasztalatokon alapuló, kreatív környezeti nevelés
- a toleranciára és segítő életmódra nevelés
- az állampolgári és egyéb közösségi felelősségtudat felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése (értékek, normák)
- az egészség és környezet összefüggéseinek megláttatása.

2.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz: az osztály- és csoportközösségek, illetve tanórán kívüli tevékenységekhez: szakkör, sportkör és érdeklődési körök) kapcsolódó tanulói közösségeket alakítunk ki, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztését teremtjük meg.

Nevelőmunkánk során alkalmazkodunk az életkorral változó közösségi magatartáshoz, azaz a gyermek heteronóm (a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró) személyiségének átalakulásától az autonóm személyiséggé válásáig.

Az előbbi feladatból eredően ösztönzést, útmutatást adunk az egyéni érdeklődés, képesség, tehetség kibontakoztatására, az önfejlesztés belső erőforrásainak (pl. akaraterő, ambíció, igényesség) kiépítésére.

Megértetjük, elfogadtatjuk az egyre inkább háttérbe szoruló, de nélkülözhetetlen humán értékeket; egymás megbecsülését, tiszteletét, az empátiát és a tolerancia érzését egymás iránt, illetve a konfliktusok vállalását, ezek feldolgozását; a devianciához vezető szocializációs problémákat, potenciális veszélyeket tudatosítjuk, s a velük kapcsolatos felelősséget alakítjuk ki a tanulóknak önmaguk és a társaik iránt.

➤ **A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése**

- Az irányító pedagógus legfontosabb feladatának tartjuk a közösség tevékenységének tudatos tervezését és folyamatos megszervezését. (Ehhez egyik alapvető szintér az osztályfőnöki munka, illetve osztályfőnöki órák, melyek mintegy szocializáló műhelynek tekinthetők.)

- Irányítjuk az egyéni és közösségi érdek lehetőségeihez képest történő összehangolását.
- Egyenlő hangsúlyt helyezünk a diákok társas lényé fejlesztésére, illetve az egyén belső stabilitását segítő, személyiséget kibontakoztató nevelői munkára.

➤ **A közösségek egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása**

- A tanulói közösségekre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendezetté válását alakítjuk ki és ápoljuk.
- Az iskolai hagyományok ápolása a közösségformálás, az iskolához való kötődés egyik fontos eszköze.
- Hangsúlyt helyezünk az iskolai, iskolán kívüli feszültségek, konfliktusok elemzésére, kezelésére, megelőzésére, tapasztalataink általánosítására.
- Elutasítjuk a gyakran előtérbe kerülő, negatív tartalmú egyéni ambíciókat (pl. gátlástalanság, önzés, visszaélés a közösség bizalmával).

2.5.1. A pedagógusok feladatai

A pedagógusok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai érintik a tanulói, szülői és tanári közösségeket. A tanári közösségre vonatkozó feladatok az intézmény SZMSZ-ében találhatóak.

➤ **Diákközösségekre vonatkozó feladatok**

- Az általa tanított tanulócsoporthoz a csoportszabályok megalkotása és azok következetes betartatása.
- A csoporton belüli konfliktusok megelőzése, a kialakult konfliktusok kezelése.
- A rábízott tanterem tanulásra motiváló hatásainak erősítése a tanulókkal együttműködve.
- A tanórákon olyan módszerek alkalmazása, amelyek a csoportkohéziót, vitakultúrát, kommunikációs készségeket erősítik (kooperatív módszerek).
- Az iskolai hagyományok ismerete, a napi munkába való beépítése, új hagyományok teremtése.
- Részvétel az iskolai hagyományokhoz kapcsolódó rendezvényeken.
- Tanórán kívül az iskolai közösségeket erősítő projektek szervezése (pl. Erasmus, testvériskolák, sport és egyéb csapatversenyek, egyéb, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló rendezvények).
- Figyelembe veszi és értékékként közvetíti a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat.
- A tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet-mentességre neveli.
- Osztályfőnökként az osztályközösség megerősítésére tanórán kívüli programokkal (kirándulások, színházlátogatás, főzés, klubdélután stb.).
- A csoportdinamikai folyamatok megismerésére, feltárására megfelelő módszereket alkalmaz, annak ismeretében fejlesztő beszélgetéseket, játékokat szervez.

➤ **Szülői közösségekre vonatkozó feladatok** (részletesen az SZMSZ-ben és mellékleteiben)

- szülői értekezletek, fogadóórák megtartásával rendszeres és hiteles tájékoztatás
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel ösztönzése

- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés kérése
- bevonás a szervezési feladatokba (kirándulás, szalagavató stb.)
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakításában való közreműködés kérése

2.5.2. Az önkormányzás képességeinek kialakítása, a diákönkormányzat feladatai

- A tanulói közösségek fejlesztése során kialakítjuk a közösségekben, hogy nevelői segítséggel tudjanak maguk elé célt kitűzni, és ennek elérése érdekében összehangoltan tevékenykedjenek, értékelné tudják az elvégzett munkát.
- A fentiek érdekében fejlesztünk szükséges:
- diákjaink vitakészségének, kommunikációs képességeinek kibontakoztatását
- a bátor kezdeményezési szándékot és képességeket
- az iskolai programok színterein kínálózó kreativitás képességét és önállóságot
- a dönteni tudás, illetve bonyolult helyzetekben a döntés felelősségének felvállalását.

Ezért az iskolában diákönkormányzat (DÖK) működik, melynek feladatai:

- **az egyéni és kollektív érdekképviselet, az előzetes egyeztetés, a problémák megfogalmazása, a megoldáskeresés minden kérdésben; ezenkívül az iskolai munka segítése, az iskola működtetésében résztvevők (diákok, szülők, tanárok, iskolafenntartó) együttműködésének előmozdítása.**
- A diákönkormányzat osztályonként tájékoztatja a tanulótársait az időszere feladatokról. Gondjaik, konfliktusaik képviseletére diákmozgalmat segítő tanár áll rendelkezésükre, aki minden összejövételükön jelen van.
- Évente egy tanítás nélküli munkanap tevékenységeit (Diáknap) megszervezi, összehangolja.
- Rendszeresen szervez tanórán kívüli programokat (Mikulás, vetélkedő stb.).
- Véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet az iskola életének több kérdésében, tagokat delegálhat az Iskolaszékbe.
- **A DÖK működésére vonatkozó szabályokat az SZMSZ 6. számú melléklete tartalmazza.**

2.5.3. Tanórán kívüli foglalkozások

Kiemelt szerepe van oktató-nevelő munkánkban az **alábbi tanórán kívüli foglalkozások szervezésének:**

- **tehetséggondozó szakkörök:** pályázati támogatással, diákok számára ingyenesen
- **hangversenyek, rendhagyó irodalom órák, színházi előadások**
- **nemzetközi projektek**
- testvériskolai kapcsolatok: Zeevenar, Nagykároly, Kolbuszova, Munkács (pályázati és alapítványi támogatásokkal önérs)
- Erasmus projektek (pályázat)
- Határtalanul: 10. évfolyamon körút Erdélyben (pályázat)
- külföldi nyelvtanulás (állami támogatás a 9. és 11. évfolyam tanulói számára)
- **projektnap - témanapok** a Helyi tantervben részletezve

- **egészségnap:** hagyományosan minden évben megrendezésre kerül, aktuális világnapi eseményhez fűződő témát dolgozunk fel, pl. egészségügyi, környezetvédelmi, lelki egészség, élelmészeti, füstmentes, AIDS elleni, kábítószer elleni világnap
- **pályaorientációs nap:** egy tanítás nélküli munkanap, amely segíti a fiatalokat a pályaválasztásban
- **családi napok:** a szülők bevonásával évente két alkalommal (adventkor és a tavaszi szünet előtt)
- Diáksport Egyesületének (DSE) munkája révén az intézmény szabadidős sport szervezési hagyományaival biztosítja, hogy a tanulók nagy számban vegyenek részt ezekben a programokban. Azzal a céllal szorgalmazzuk az életmód sportokat, hogy a mozgást a fiatalok beépítsék mindennapi életükbe, ezek olyan jellegű feszültségoldó, a terhelések elviselését növelő mozgástevékenységek, amelyek felszabadultságot, örömet adnak, melyben lehetőség van a személyiség kiteljesedésére. (Lásd: mindennapos iskolai testedzés program)
- **erdei iskola, tábor, tanulmányi kirándulások** (Lásd: környezeti nevelés program) Törekvünk, hogy iskolánkban a konkrét tantárgyaktól függetlenül minden oktatási és nevelési szituációban segítséget kapjanak a tanulók ahhoz, hogy önmagukat értéknek tételjék fel, bízzanak önmagukban, képességeikben, vállalják önmagukat. Abban reménykedünk, hogy a felnövekvő generáció életvezetése kevésbé lesz önpusztító, és a kapott ismeretek mindennapjaikba hatékonyan beépülnek. Természetesen ez egy hosszú távú cél, amit fokozatos építkezéssel, olykor kudarcokkal terhes programokban lehet megvalósítani.
- Minden évben megszervezzük júniusban a gólyatábort, a nyári szünetben a környezetvédelmi táborunkat.
- A táborok és kirándulások szervezését kezdeményezhetik a pedagógusok, a szülők és a diákok is. **A szervezés, lebonyolítás részleteit az SZMSZ és a Házirend tartalmazza.**

2.5.3.1. Tanulmányi kirándulások

- A kirándulások típusai
 - tanév eleji, az osztályközösség formálását segítő (két-négy napos)
 - szaktanárok által szervezett, rövidebb időtartamú tanulmányi kirándulások (üzem- és színházlátogatás, egyetemi laboratóriumok megtekintése stb.), amelyek önkéntesek, ezért vagy önköltségesek, vagy pályázati forrásból finanszírozottak
 - önköltséges vagy pályázati forrásból fedezett külföldi utazások (nyelvtanfolyamok, Határtalanul, Erasmus+, testvériskolai programok)
- Ajánlások a szervezéshez és a lebonyolításhoz

A tanév eleji osztálykirándulások esetében célszerűnek tartjuk az évfolyam szintű lebonyolítást, vagy lehetőség szerint több osztály együtt utazását. Figyelembe véve a magas létszámból adódó szállás, utaztatás stb. nehézségeket, nem konkrét helyszíneket, hanem régiókat rögzítünk az egyes évfolyamok számára a minél költséghatékonyabb megvalósításhoz. A **kirándulást az osztályfőnök megtervezi és megszervezi**, valamint felelősséggel vezeti.

A régiók kiválasztásánál törekszünk olyan helyszínek ajánlására, amelyek megfelelnek az osztály profiljának, az egyes tantárgyak tananyagtartalmának, az érettségi követelményeknek, amelyek alkalmasak az irodalmi, történelmi, földrajzi, művészeti műveltség elmélyítésére, a hazaszeretet erősítésére, szellemi, épített örökségünk

megbecsülésére, a választható fizikai tevékenységekkel (túra, sportprogramok) a fizikai erőnlét fejlesztésére, az egészséges életmódra nevelésre, a közösségfejlesztésre (közös főzés).

A kiránduláson szerzett ismereteket a szaktanárok – együttműködve az osztályfőnökkel – építsék be az egyes tantárgyakba! A kiránduláson a tanulók tevékenyen vegyenek részt (szervezési feladatok, kiselőadások, feladatlapok megoldása, csoportos felfedezés térképpel, leírással stb.).

A táblázat az ajánlásokat tartalmazza, amelytől az osztályok a szülők és diákok döntése alapján eltérhetnek, de lehetőség szerint a táblázatból válasszanak.

évfolyam	régió	ajánlások
9.	Szabolcs-Szatmár-Bereg (1 nap)	Tákos, Csaroda, Tarpa, Túristvándi, Magyar, Szatmárcseke, bukógát, Rókás, Típet-hegy, Vállaj, Bátorliget, Mátészalka, Nyíregyháza-Sóstó
10.	Budapest, Dunakanyar, Északi-középhegység (2-3 nap)	Terror Háza, múzeumok, színházak, Parlament, stb.; Szentendre, Visegrád, Esztergom, Börzsöny; Mátra; Bükk, Aggtelek, Zemplén
11.	Dunántúl (3-4 nap)	Balaton térsége (Badacsony, Tihany, Keszthely, Káli-medence, Nikla), Sopron-Győr-Kőszeg, Pannonhalma, Őrség, Mohács-Szigetvár-Pécs-Mecsek; Velencei-tó (Agárd, Kápolnásnyék, Pákozd, Székesfehérvár, Dinnyés)
12.	Tisza-tó, Dél-Magyarország, hegyvidékek (2-3 nap)	Hortobágy-Poroszló; Gyula-Szeged-Ópusztaszer

A kirándulások és táborok szervezési szabályait az SZMSZ tartalmazza (III.7. pont)

2.5.4. Önkéntes munka megszervezése

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény állami vizsgák rendszeréről szóló fejezete (6. §. 4. bek.) szerint az **érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása**. A felnőttoktatás keretében szervezett érettségi vizsga esetében közösségi szolgálat végzésének igazolása nélkül is meg lehet kezdeni az érettségi vizsgát. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szakértői bizottság ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető. **A közösségi szolgálat alapelveit a 20/2012 EMMI rendelet 133.§ (1) rögzíti.**

- **A közösségi szolgálat keretei között a következő területeken folytatható tevékenység:**
 - egészségügyi
 - szociális és jótékonyági
 - oktatási
 - kulturális és közösségi
 - környezet- és természetvédelmi
 - katasztrófavédelmi
 - óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős foglalkozások.
- **A közösségi munka célja: a tanulók következő kompetenciáinak fejlesztése:**
 - kritikus gondolkodás
 - érzelmi intelligencia

- önbizalom
- felelősségvállalás
- állampolgári kompetencia
- felelős döntéshozatal
- hiteles vezetői készségek
- szociális érzékenység, társadalmi felelősségvállalás
- kommunikációs készség
- együttműködés
- empátia
- konfliktuskezelés
- problémamegoldás.

Részletes szabályozás és dokumentáció az SZMSZ 20. számú mellékletében.

2.5.5. Hagyományok ápolása, ünnepélyek, megemlékezések

➤ A tanulók életével összefüggő hagyományok

- Iskolai ünnepi egyenruha és jelvény viselése ünnepélyes alkalmakkor, versenyeken való részvételkor.
- Az ünnepi ruha lányoknak: sötétkék szoknya, fehér matrózból, jelvény.
- Ünnepi ruha fiúknak: sötét öltöny, fehér ing, nyakkendő.
- A leendő kilencedikes tanulókat a beiratkozáskor tájékoztatni kell a matrózból és jelvény megvásárlásának lehetőségéről.

➤ Ünnepek, rendezvények, iskolai hagyományok

- **Tanévnyitó:** szeptember első tanítási napján 7.30 órakor.
- **Elsősök avatása:** szeptember utolsó hetében (szerda). Ünnepélyes keretek között ekkor kerül sor a jelvény átadására és a kilencedikesek fogadalomtételére a 12. évfolyam közreműködésével. A szülők is jelen vannak a kilencedikesek avatási ünnepségén, valamint az évfolyam- és osztály szintű szülői értekezleten.
- **Gólyák vetélkedője** szeptember utolsó hétvégéjén.
- **Szalagavató:** általában október első szombatja. Az ünnepséget a hagyományoknak megfelelően bál követi, ha a végzős osztály igényli.
- **Ballagás:** a tanév rendje szerint április vége vagy május eleje.
- **Tanévzáró ünnepség: a tanév rendje szerint június 15-25.**
- **Nemzeti ünnepeink** alkalmából iskolai szintű megemlékezések **a 10.23. és a 03.15. előtti utolsó tanítási napon.** A március 15-i ünnepségen köszöntjük a 18 éves tanulóinkat a 9. évfolyam tanulóinak közreműködésével. Iskolarádióban vagy osztályfőnöki órákon megemlékezünk október 6-ról, a kommunizmus áldozatairól és a holocausztról, valamint a nemzeti összetartozás napjáról.
- **A tanév elején** minden osztály az osztályfőnöki munkaközösség négy évre szóló kirándulási terve alapján osztály- vagy évfolyam szintű kirándulásra vehet részt.
- Pályázati forrásokból szervezett kirándulások időpontja igazodhat a szerződésben rögzítettekhez. **Tanulmányi kirándulás** osztály vagy csoportok számára, szülők írásbeli engedélyével, az egyes munkaközösségek munkatervében rögzítettek szerint.
- **„Esze Napok”:** tudományos diákkonferencia és művészeti fesztivál rendezvénysorozat, melyet igyekszünk összekapcsolni egészséges életmóddal és drogprevencióval, valamint a tanulók bemutatkozását szolgáló gálával.

- **Az iskolaújság, ET:** erősíti és formálja a közösséget, dokumentálja az intézmény legfontosabb eseményeit, eredményeit, lehetőséget ad a diákírók, költők, fotósok stb. alkotásainak publikációjára, a diákok véleményalkotására a korosztályt foglalkoztató témákban. Évente három alkalommal jelenik meg, esetenként különkiadás is lehet.
- **Évkönyv:** legalább négyévente megjelenik, hogy minden évfolyamnak legyen lehetősége egy kiadásba bekerülni.
- **A névadó kultuszának ápolásával kapcsolatos feladatok:**
 - Az iskola előtti Esze Tamás szobor **megkoszorúzása** a kilencedikesek avatásakor és a 12.-esek ballagásakor. A jelvény is szimbolizálja a névadó szellemét.
 - Minden évben a 9. évfolyam osztályai **iskolatörténeti vetélkedőn** vesznek részt. Esze Tamás életéről az iskola honlapjáról is tájékozódhatnak az érdeklődők.
- **Az Esze Tamás-émlékplakett** adományozása. Tanévenként egy pedagógus, egy tizenkettedikes diák és egy iskolán kívüli személy részesülhet ebben az elismerésben. Kivételt képeznek ez alól a kerek évfordulók, amikor több személy is szóba jöhet.
- **Iskolai diáknapp:** tavaszi szünet előtti héten, a DÖK által szervezett programmal.
- **Diákközgyűlés:** az iskolai diáknapp előtti napon (diákönkormányzat legmagasabb fóruma); szervezése, irányítása a diákönkormányzat joga és kötelessége.
- **Egyéb DÖK hagyományok:** vetélkedő, karácsonyi foci, nyári tábor, gólyatábor.

Részletezve az SZMSZ III. 10. pontjában.

2.6. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok, a szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

2.6.1. A szülők-pedagógusok együttműködésének formái

A gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi és testi nevelése a szülő és a pedagógus közös feladata, mely csak szoros együttműködéssel, az otthoni és iskolai nevelés összehangolásával oldható meg. Alapvetően szükséges hozzá a tanár és a szülő közötti kölcsönös bizalom, őszinteség. Az együttműködés során tudatosítani kell a szülőknél, hogy a tanuló érdeke az iskolai és a családi nevelés alapelveinek közelítése, az elvárások egyeztetése. Arra kell törekednünk, hogy a szülő érezze felelősségét a tanuló és az iskola kapcsolatának formálásában, fogadja bizalommal a gyermeke elé állított követelményeket, igényelje a tanulmányi előmeneteléről és magatartásáról megfogalmazott észrevételeket.

Az intézmény a jogszabályban előírt tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tesz a tanulókat érintő kérdésekben (értékelések, hiányzások, rendezvények, juttatások stb.). Indokolt esetben személyes kapcsolatfelvételt is kezdeményezünk. A nagy távolságok miatt a családlátogatás rendszere intézményünkben nem általános, de osztályonként, projektenként lehetséges.

Fontos, hogy a szülő is kísérelje figyelemmel a gyermeke tanulmányi előmenetelét, gondoskodjon arról, hogy a tanuló teljesítse kötelességeit, követelje meg a házi feladatok megoldását. Nyújtsa a tőle elvárható segítséget kötelességének teljesítéséhez, és tartson kapcsolatot a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal.

➤ **A kapcsolattartás lehetőségei**

- Az iskola és a pedagógusok tanulókra vonatkozó rendszeres értékelései, a hiányzások a KRÉTA-rendszerben nyomon követhetők.
- A hiányzásokról az intézmény a jogszabályokban előírtaknak megfelelően küld tájékoztatást (részletek a Házirendben).
- A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók esetében az osztályfőnök intézkedési tervet készít, amely elérhető a KRÉTA-rendszerben.
- Szükség esetén a pedagógusok felveszik a kapcsolatot a szülővel levélben vagy elektronikus formában annak egyeztetésére, hogy milyen módon tudjuk kezelni, megoldani a problémát.
- Az iskolai és az osztály szülői értekezletek (minden tanévben kötelezően két alkalommal, de szükség esetén az osztályfőnök ezen alkalmakon kívül is hívhat össze szülői értekezletet).
- Intézményi szintű fogadóórákon szaktárgyi problémák megbeszélése iskolai szinten évente két alkalommal, vagy egyéni szinten minden szaktanárnál heti egy órában a tanév elején elkészített kimutatás szerint, melyet ismertetünk a tanulókkal, illetve a hirdetőtáblán kifüggesztve bármikor elolvasható.

➤ **A szülő részvétele az iskolai életben**

- A szülő tájékozódhat gyermeke iskolai életéről, felkeresheti az osztályfőnököt és a szaktanárt szülői értekezletek és fogadóórák alkalmával, előzetes egyeztetés alapján más időpontban is.
- A szülő kérheti az iskola által biztosított programban való részvételt gyermeke számára, a nem kötelező tanórán kívüli foglalkozások szervezését, az idegen nyelv választásának lehetőségét, az étkezési hozzájárulás csökkentését, az állam és az önkormányzat által biztosított szociális támogatások megítélését.
- Szaktanári engedéllyel látogathatja a tanítási órát.
- Részt vehet az iskola által szervezett nyílt nap rendezvényein.
- A szülői képviselőt ellátó fórumokon véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet az iskolai életet, gyermekét vagy az osztályát érintő kérdésekben.
- Az alapítványok támogatásával, szponzori tevékenységgel segítheti az iskola működését.
- Az iskola vezetője az osztályfőnök és a szaktanár levél útján információkat közölhet a szülővel.
- Az iskolai életben, az oktatásban bekövetkező változásokról az intézmény vezetője vagy az osztályfőnök a szülői fórumokon nyújt tájékoztatást, kér véleményt vagy hozzájárulást.
- A szülő kezdeményezheti az oktatás-nevelés sikerességét, erősítését, színesítését szolgáló tevékenységet, a hagyományok teremtését és ápolását.
- A szülő joga, hogy írásbeli felvetésére 15 napon belül választ kapjon (Nkt. 72.§ d).
- Választhat és választható a szülői érdekvédelmi testületekbe.

➤ **A szülő részvétele az iskolai szervezetekben**

- A szülői értekezlet tagjai szülői munkaközösséget választhatnak, akik segítik az osztályfőnököt az osztály életét szervező feladatok megoldásában, dönthetnek a rendezvények, kirándulások költségének megállapításáról, kapcsolatot teremtenek a szülők és a tantestület között.
- **Az osztályok szülői munkaközössége delegálja az SZMK tagjait.**

- Jogaikat a köznevelési törvény és az **SZMSZ (4. sz. melléklet)** alapján gyakorolják, részt vesznek az iskolai rendezvények szervezésében, szponzorálásában (pl. az alapítványok támogatásában, az alapítványi, szalagavatói bálók lebonyolításában.)
- Az **Iskolaszéken keresztül szintén élhetnek véleményezési, javaslattevői jogaikkal az SZMSZ 5. sz. melléklete alapján.**

2.6.2. Kapcsolat a tanulókkal, bevonásuk a döntéshozatali folyamatokba

A köznevelési törvény 46. §-a tartalmazza a tanulók kötelességeit és jogait, amelyek részletesen a **Házirendben** találhatóak. A jogok és kötelességek érvényesítése tanár és tanuló közös feladata, az osztályfőnöki és szaktanári munkát ezek szerint kell végezni.

A szaktanár és az osztályfőnök napi kapcsolatban áll a tanulókkal, mely kapcsolat az iskolai élet minden területét érinti: oktatás, értékelés, vizsgák, pályázatok, lehetőségek, rendezvények stb., amelyekről a tanulókat folyamatosan tájékoztatjuk.

A diákok legfőbb érdekképviseleti szervezete a DÖK, melynek működési szabályait, az **intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét az SZMSZ 6. sz. melléklete tartalmazza.**

➤ Kapcsolatok fórumai

- Az iskolai oktatás-nevelés fontos fóruma a tanítási óra, melynek védelme és megtartása az iskolavezetés és a szaktanárok felelőssége.
- A tanórán kívüli tevékenység a tanulók és a szülők kérései és elvárásai alapján (kirándulás, rendezvények, versenyek).
- Az iskolai élet eseményeiről, a tanulókat érintő döntésekről információk áramolhatnak: személyes tájékoztatás formájában az iskolavezetés, a szaktanárok és osztályfőnökök közvetítésével, valamint a rádió és az üzenő füzet hirdetésével, a szaktanár, az osztályfőnök által működtetett elektronikus csoportok, a KRÉTA üzenőfala útján stb.

2.6.3. Kapcsolat a nevelésben együttműködő intézményekkel

➤ Az iskola és a kollégium együttműködésének feltételei

Iskolánk saját kollégiummal nem rendelkezik. A városban működő kollégium fenntartója változó, de minden körülmények között biztosítják tanulóink számára is az elhelyezést.

Az együttműködés területei az SZMSZ 9. sz. mellékletében.

➤ Kapcsolat a város és a járás általános és középiskolaival

- Az általános iskolákkal való együttműködés fő célja, hogy biztosítsuk intézményünkben azokat a továbbtanulási lehetőségeket, amelyeket az általános iskolák végzős tanulói igényelnek, és hogy a közös és kölcsönös információcsere segítségével tájékozódjunk a továbbtanulási szándékról, és kínálatunkat az igényekhez igazítsuk.
- A középiskolákkal különböző projekteket valósítunk meg együtt, amelyekkel az eltérő képzéseket biztosító intézmények kínálata bővíthető, színesíthető (robotika szakkör, tehetséggondozás, versenyek, sportrendezvények stb.).

➤ **Kapcsolat a Nyíregyházi Pedagógiai Oktatási Központtal**

A Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium célja a POK-kal együttműködve, annak illetékességi területén működő köznevelési intézmények pedagógiai eredményességének növelése. Helyet és lehetőséget biztosítunk műhelymunkák, bemutató órák, versenyek, továbbképzések számára, jó gyakorlatok bemutatására. **Bázisintézményi** tevékenységünkkel igyekszünk katalizálni a pedagógiai szakmai közélet fejlődését, valamint elősegítjük a POK által biztosított pedagógiai-szakmai szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést.

➤ **Kapcsolat más intézményekkel és szervezetekkel**

- Iskolánk a városi **Művelődési Központtal** hosszú ideje működik együtt sikeresen. A kulturális rendezvények szervezésében és megvalósításában összehangoljuk tevékenységünket, tanulóink közül többen rendelkeznek színház- és filmharmonia bérlettel, a szavalóversenyek és más vetélkedők szereplői elsősorban a mi diákjaink.
- A **Szatmári Múzeum** tárlatait osztályaink szervezésében látogatják a diákok, az első tanévben a 9. évfolyam tanulói megismerkednek a Mátészalka múltját bemutató állandó kiállításokkal, az időszakos rendezvényeket és kiállításokat pedig különböző csoportok szervezésével látogatják a fiatalok.
- A **Családsegítő Központtal** együttműködve információval látjuk el a hátrányos helyzetű családokat, a szexuális felvilágosítást és a drogreprevenációs tevékenységünket az ő szakembereik irányításával végezzük. Egy munkatársuk heti egy napon intézményünkben elérhető.
- A **pedagógiai szakszolgálat** a nevelésben fontos partnerünk, munkatársai a magatartási, tanulási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő tanulókat szaktanácsokkal látják el.
- A **Munkaügyi Központ** munkatársainak előadása segíti a pályaválasztást, bár tanulóink többsége a középiskola befejezése után a felsőoktatásban tanul tovább. A végzős osztályoknak minden tanévben osztályfőnöki órák keretében tartanak tájékoztatást a különböző képzési lehetőségekről, a pályakezdéshez szükséges tudnivalókról.
- A **Városi Rendőrkapitányság** az ifjúkori bűnözés és a bűnmegelőzés tapasztalatairól rendszeresen tart tájékoztatást, a kapitányság munkatársai az ifjúság nevelésében hatékonyan működnek közre, tájékoztatják az iskolát a veszélyeztetett helyzetű tanulók ügyében.
- A **Városi Önkormányzat Gyámügyi osztálya** a tanköteles korú tanulók ügyében nyújt segítséget. Partner a családi körülmények, anyagi gondok feltárásában, jogszabályi előírásoknak megfelelően közreműködik abban, hogy a tanulók eleget tegyenek tanulmányi kötelezettségüknek.
- Az **egyházak** nagy segítséget nyújtanak a tanulóifjúság erkölcsi, érzelmi nevelésében (pl. közösségi szolgálat színtereként).

A partnerség összefoglaló táblázata az SZMSZ 9. számú mellékletében.

2.7. A pedagógusok intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok **legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:**

- a rájuk bízott tanulók nevelése, oktatása
- a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, értékelése
- sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével
- munkájuk során gondoskodjanak a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyenek meg minden tőlük elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzanak, szükség szerint együttműködjenek gyógypedagógussal, a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, segítsék elő a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását
- segítsék a tehetségek felismerését, kiteljesedését, tartsák nyilván a tehetséges tanulókat
- mozdítsák elő a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjenek azok betartatására
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveljék a gyermekeket, tanulókat
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassák a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyenek meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával
- a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tartsák tiszteletben, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjanak
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítsék, oktatómunkájukat éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezzék, irányítsák a tanulók tevékenységét
- a kerettantervben és a Pedagógiai Programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékeljék a tanulók munkáját
- részt vegyenek a számukra előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezzék magukat
- tanítványaik pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsák
- a Pedagógiai Programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatukat maradéktalanul teljesítsék
- pontosan és aktívan vegyenek részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken

- határidőre szerezzék meg a kötelező minősítéseket
- őrizzék meg a hivatali titkot
- hivatásukhoz méltó magatartást tanúsítsanak
- a gyermek, tanuló érdekében működjenek együtt munkatársaikkal és más intézményekkel.
 - a tanítási órákra való felkészülés
 - a tanulók dolgozatainak javítása
 - a tanulók munkájának rendszeres értékelése
 - a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése
 - érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozóvizsgák lebonyolítása
 - kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése
 - a tanulmányi versenyek lebonyolítása
 - tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
 - felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken
 - iskolai kulturális és sportprogramok szervezése
 - a nyílt napon bemutató órák tartása,
 - osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
 - az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
 - szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
 - részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
 - részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
 - a tanulók felügyelete óráközi szünetekben
 - tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
 - iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
 - részvétel a munkaközösségi értekezleteken
 - tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
 - az iskolai dokumentumok elkészítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
 - szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása
 - osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása

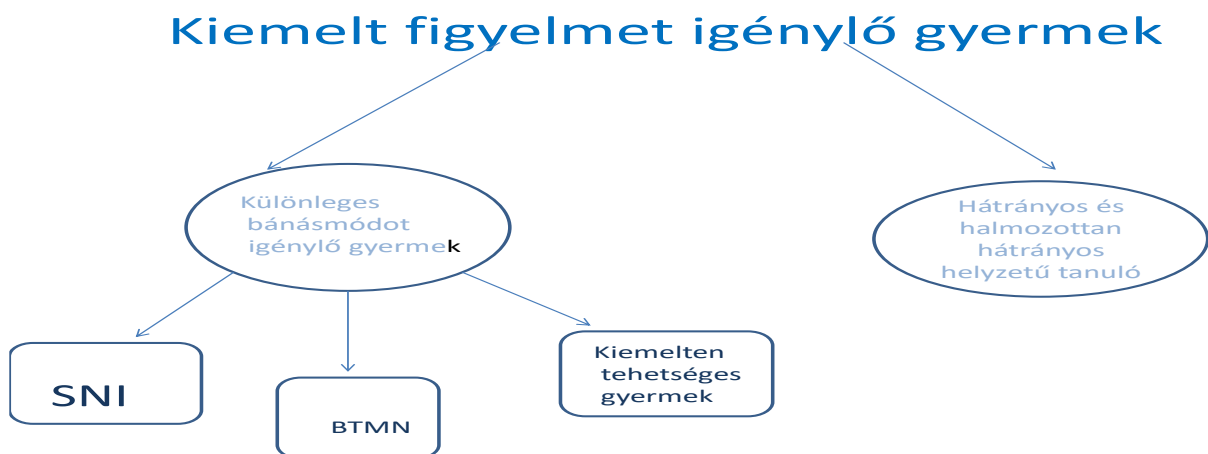
Osztályfőnök:

- Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az intézményvezető bízta meg.
- **Az osztályfőnök:**
 - Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
 - Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását (2.5.-ben részletezve).
 - Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
 - Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.

- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: e-napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulókra.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Órát látogat az osztályában.
- Közreműködik a közösségi szolgálat megszervezésében.

2.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje és az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések rendje

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről a köznevelés kiemelt feladataként határozza meg a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók speciális igényeiknek a figyelembevételével az egyéni képességeikhez igazodó legeredményesebb fejlődésük elősegítését, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedésük elősegítését, valamint a tehetséges tanulókkal való magas szintű foglalkozást.

2.8.1. Tehetséggondozás

➤ Tehetséggondozás és képességfejlesztés

Iskolánk egyik meghatározó feladata a **tehetséggondozás és képességfejlesztés**. **Tehetséggondozásunk célja:** az elkallódás veszélyének elkerülése, a tehetség önmagára taláztatása, harmonikus fejlődésének elősegítése. Fontosnak tartjuk azt is, hogy az átlagon felüli képességű tanuló személyiségét megóvjuk a közösségből való kiszakadás káros következményeitől. A rendkívüli tehetségeknek megadható kedvezmények kérdése komoly pedagógiai megfontolást és nagy körültekintést igényel, s ebben nevelőtestületünk egységes álláspontot képvisel. Mivel ezek a tanulók nagyobb igénybevételnek vannak kitéve, jelentős elvárások vannak velük szemben, s rendszerint felelősségtudatuk is nagyobb, mindenképpen több figyelmet érdemelnek és kapnak a nevelőtestülettől. (Pl. tanórán kívüli foglalkozások, szabadnap biztosítása, felkészítés a versenyekre stb.)

Tehetséges diákokkal foglalkozni csak tehetséges pedagógus tud, ezért tanáraink rendszeresen továbbképzik magukat. Felkészült pedagógusaink rendszeresen fejlesztenek ki olyan projekteket, amelyek biztosítják a diákok sokoldalú felkészítését (nemzetközi kapcsolatok, nyelvi projektek, versenyek). A tehetséggondozás szervezettebbé tételére alakítottuk meg a tehetségpontunkat, amelyet a **Nemzeti Tehetség Program keretében 2011-ben kiválóra akkreditáltak**.

A különböző ismeretek elsajátítása során **törekszünk a tehetséges tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak, képességeinek fejlesztésére**. Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett kiválasztással, elrendezéssel.

A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása, megalapozza a tanulók műveltségét, világszemléletük, világképük formálódását, társas kapcsolatát, eligazodásukat lelki világukban, tájékozódásukat a szűkebb és tágabb környezetükben.

„Tehetségnek azt a velünk született, adottságra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.” (Harsányi István).

- A tehetséggondozásban a **család és az iskola kapcsolatának** különleges szerepe van, csak együtt teremthetik meg azt a segítő szándékú környezetet, melyben a tehetséges tanuló bírja az egyre fokozódó terhelést.
- **Tehetségpontunk tehetség-modellje a Mönks-Renzulli modell, mely szerint a tehetséges embert egyszerre jellemzik a következő tulajdonságok:** átlagon felüli **intelligencia**, a feladat iránti **elkötelezettség** (motiváltság) és az **alkotó képesség** (kreativitás).

➤ Átlag feletti képességek ismérvei

- A magas szintű elvont gondolkodás, fogalomalkotás, kombináló készség, jó memória és beszédképesség, kiváló matematikai logika, a téri viszonyok átlátása, **speciális képességek** (zenei, pszichomotoros) bizonyos területeken a meglepő mennyiségű ismeret, az alkalmazkodóképesség, a kritikus, független magatartás, a gyors, pontos, szelektív információfeldolgozás, a lényeges és lényegtelen szétválasztásának képessége.

- **A feladat iránti elkötelezettség.** Elmélyült érdeklődés, lelkesedés képessége; a kitartás, állhatatosság; a belső motiváltság; az önbizalom, a hit a saját képességekben; a magas célkitűzés a gyereket érintő területen.
- **Alkotóképességet jellemző tulajdonságok.** Gördülékeny, rugalmas és eredeti gondolkodás; az ötletgazdagság, a szokatlan helyzetmegoldások; az új és különös iránti fogékonyság, problémalátás; kíváncsiság, merészség és szellemi jártasság; a konvenciókkal kevésbé törődő magatartás; a bizonytalan helyzetekben toleranciát mutató viselkedés.

➤ Tehetségpontként 4 fő feladatot vállaltunk:

1. Tehetségazonosítás

- Minden tanévben szeptemberben a „képességek térképe” kérdőívvel felmérjük a diákokat (ifjúságvédelmi felelős), de lehetőség van osztályonként más felmérésekre is (EDIA).
- Az első félév végéig az osztályfőnökök a szaktanárok véleményét összegezve (tanulmányi eredmény, versenyeredmények, tanárok észrevételei, megfigyelései) készítenek egy listát a tehetséges tanulókról, ehhez egy adatgyűjtő-lapot rendszeresítünk.
- A felmérések után projekteket indítunk (iskolai tehetséggondozó programok: diákkörök, versenyek, projektek) vagy a Kutató Diákok mozgalmába és mentorokhoz irányítjuk a diákokat.
- **A projektek indításának szempontjai:**
 - milyen területeken jelentkezik szülői, tanulói és pedagógusi igény
 - a felmérések alapján a tehetségek fejlesztése történjen (gazdagítás, gyorsítás)
 - az alulteljesítő diákok fejlesztése a feltárt okok alapján
 - a tehetséges diákok gyenge oldalának fejlesztése
- A projektekhez általában pszichológiai tesztekkel történik a beválogatás, amelyhez külső szakembereket kérünk fel.
- A különböző tehetséggondozó projektek indításakor a tanulók jelentkezése önkéntes.
- A projekt jellegétől függően történik a beválogatás: vagy a tanári vélemények és a tanuló eddigi eredményei alapján: 4-5 osztályzat, legalább megyei versenyen elért helyezések, **vagy**
- pályázati és egyéb külső források esetén tehetségteszteket alkalmazunk (alkalmaz a felkért pszichológus) konkrét projektekhez: fluencia, originalitás és flexibilitás alapján a pszichológus által megadott értékek.
- A pszichológus javaslatai vagy a projektvezető pedagógus véleménye alapján határozzuk meg a fejlesztendő területeket az egyes tanulóknál, amelyről ők is elmondják észrevételeiket (önjellemezés).
- A projektekbe be nem került diákoknak lehetőséget biztosítunk egyéb tevékenységre az iskolában, esetleg külön csoportban való foglalkozással, fejlesztéssel, vagy más tehetségterület esetén (pl. művészetek) az iskolán kívül.
- A tehetségfejlesztésben eddig leginkább a tehetségek erős oldalának erősítésére helyeztük a hangsúlyt.
- Az elkövetkezőkben kiemelt szerepet szeretnénk szánni a gyenge oldalak fejlesztésének is.
- Az intézmény jövője szempontjából is kiemelt feladat kell, hogy legyen az alulteljesítő tehetségek megtalálása, az okok felkutatása és a diákok bevonása a fejlesztésbe.

2. Tehetséggondozás

➤ **A tehetség, a képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységeink segítik:**

A) Tanórai

- a gimnázium emelt óraszámú osztályokat indít a következő területeken:
 - angol vagy német nyelv
 - magyar nyelv és irodalom-történelem
 - matematika-fizika
 - biológia-kémia
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a nívócsoporthoz tartozó oktatás
- a nem kötelező (választható) tanórán elsajátítható ismeretek nyújtása
- a tehetséggondozó foglalkozások (téma napok) projektek
- csoportbontások
- a differenciált felkészítések (fakultáció)

B) Tanórán kívüli lehetőségek:

- iskolai szakkörök
- sportkörök
- diákújság
- rádiós tevékenységek
- versenyek, vetélkedők, bemutatók, rendezvények
- szabadidős foglalkozások (színház- és múzeumlátogatások, filmklub)
- projektek
- pályaművek, pályázatok írására ösztönzés
- egyéni írások megjelentetése városi és iskolai kiadványokban, kötetekben
- tanulmányi versenyek szervezése, azokra való felkészítés,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.

➤ **Tehetségterületeink, műhelyeink:**

- idegen nyelvi
- matematikai-logikai
- természettudományi
- humán (történelem, irodalom, művészetek, könyvtár, újságírás stb.)
- intra- és interperszonális (dráma, DÖK)

3. Tehetségtanácsadás

Mivel pszichológiai tesztek elvégzésére megfelelő végzettségű szakemberünk nincs, így intézményünk a tehetség tanácsadásban a **tehetséggel összefüggő, de nem pszichológiai jellegű tevékenységeket vállal fel:**

- **együttműködve a Pedagógiai Szakszolgálattal** szükség esetén odairányítjuk a diákokat vagy szakértőket kérünk (tanulási problémák, pályaválasztás)
- **együttműködve a kistérség iskoláival, civil szervezeteivel és közművelődési intézményeivel** szintén egy irányító tevékenységet folytatunk (sport, művészeti tevékenység stb.)
- **tanulás módszertant fejlesztünk** a tánc és dráma órákon, egy kollégánk igen felkészült a témában

- két kollégánk elvégezte a MATEHETSZ képzést tanácsadói területen, folyamatosan kapcsolódunk be képzésekbe

4. Hálózatosodás

- **Szoros kapcsolatot építettünk ki a város többi tehetséggondozó intézményével** (Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola, Művelődési Központ, Amatőr Színjátszó Csoport, Szatmár Néptánc és Szatmár Kamara együttesek, Kocsis-Hauser Alapítvány, Rotary Klub).
- Az együttműködés eredményeképpen alakult meg 2011 novemberében a Szatmári Kistérségi Tehetségsegítő Tanács.
- **A Debreceni Egyetem bevont bennünket tehetséggondozó pályázatuk megvalósításába.** Néhány Tanszékkal azóta is kapcsolatban állunk (Élettan, Ökológia, Agrár-és Vidékfejlesztési Tanszékek).
- A Nyíregyházi Főiskola is segíti a valamilyen területen kiemelkedő tanulók fejlesztését. Mindkét felsőoktatási intézmény tanár szakos hallgatói hozzánk járnak gyakorlótanításra.
- **Kétévente kb. 6-700 diák részvételével rendezünk Tudományos Diákkonferenciát és Művészeti Fesztivált valamennyi tantárgy és művészet területén.** Az ide benyújtott versekből már 7 diákantológiát jelentettünk meg.
- Együttműködünk a fenntartó tehetséggondozó munkacsoportjával is.

2.8.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése

➤ Fogalmak

- **Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő tanuló** az említett törvény 4.§. 3. pontja szerint az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
- **Sajátos nevelési igényű tanuló** az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (4§. 25. pont)
- **Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók nevelése, oktatása a köznevelési törvény pontjaiban**
 - A sajátos nevelési igényű tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. [47.§ (1)]
 - A sajátos nevelésű igényű gyermeke számára - az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján - a szülő választja ki a legmegfelelőbb ellátást nyújtó intézményt. [47.§ (2)]
 - A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára a tanórán kívüli fejlesztő foglalkoztatásokat megszervezzük az utazó gyógypedagógusi hálózat keretében a fenntartó támogatásával a szakértői bizottság javaslatai alapján.

- A fejlesztési tevékenységet az iskolai nevelés és oktatás keretében is folytatjuk, amelyhez pedagógusainkat folyamatosan továbbképezzük.
- Szakértői vélemény alapján az SNI-s tanulók egyes tantárgyakból vagy tantárgyrészekből mentesíthetők az értékelés alól. Az érettségi vizsgán az érintett tantárgyak helyett – a vizsgaszabályzatban megjelölt módon – másik tantárgyat választhatnak vagy egyéb menetességet kérhetnek.
- A tanuló részére a felvételi vizsgán, az osztályozóvizsgán, a köztes vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán, illetve az érettségi vizsgán biztosítjuk a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé tesszük a tanulmányok során alkalmazott segédeszközök használatát, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását.
- A törvény lehetőséget ad az egyéni tanrendű tanulói jogviszony létesítésére a szülő, illetve a tanuló kérésére az Oktatási Hivatalnál lefolytatott eljárás alapján.

2.8.3. A lemorzsolódás megelőzésének elvei, módszerei

Az előző pontokban megfogalmazottak szerint kiemelt figyelmet fordítunk azokra a tanulókra, akik szociokulturális háttérük vagy tanulási nehézségeik okán a lemorzsolódás lehetősége miatt veszélyeztetettek lehetnek.

A hátránykompenzálás eszközei, módszerei:

- Az alkalmazott nevelési-oktatási alapelvek, módszerek, tevékenységek biztosítják a tanulók számára a hátránykompenzálást, amelyek a PP. 2.1. és 2.2. pontjaiban találhatók.
- Szociális támogatás: intézményünk saját bevétellel és szociális kerettel nem rendelkezik, ezért a következő **szociális szolgáltatásokat** kínáljuk:
 - A tanulók a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyv.t.) alapján vehetnek igénybe szociális támogatást étkezési díjkedvezmény formájában.
 - Az iskola vállalja, hogy az állami és önkormányzati támogatásokat eljuttatja a tanulókhöz, vagy elérhetőségükről tájékoztatja a tanulókat és szülőket (beiskolázási támogatás, ingyen tankönyv stb.).
 - Az Esze Tamás Alapítvány saját jogkörében évenként ösztöndíjban részesíti a feltételeknek megfelelő diákokat.
 - A különböző szociális vagy tehetséggondozó ösztöndíjakat, mentorprogramokat megismerteti a tanulókkal, igény esetén megszervezi az azokhoz kapcsolódó programokat (Útravaló, külföldi nyelvtanulás stb.).

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok részletes szabályait az SZMSZ 14. számú melléklete tartalmazza.

2.8.4. Esélyegyenlőség

Az előző pontokban leírtak mellett az intézmény Esélyegyenlőségi terve (SZMSZ 19. számú melléklet) a diákokra vonatkozó részeket is tartalmaz.

3. Helyi tanterv

3.1. Intézményünkben alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

- következetes, gimnáziumi szintű követelményeket támasztunk tanítványainkkal szemben
 - mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
 - az ismeretek elsajátításának folyamatában az induktív és deduktív út konstruktív alkalmazásával törekszünk a konvergens és divergens gondolkodás fejlesztésére
 - strukturált tudást közvetítünk a tanítási, tanulási folyamatban: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás és magasabb műveleti szintű alkalmazás képességének kialakítását tartjuk feladatunknak
 - olyan helyzeteket teremtünk, amelyekben a tanulók gyakorlatban alkalmazhatják a tanultakat: **témanapok, -hetek, projektek** stb.
 - a diákok és tanárok motivációs és ösztönző rendszerét építjük ki, a tanórán kívüli tevékenységek körét bővítjük (múzeum, kirándulás, színház, külföldi kapcsolatok)
 - az önálló ismeretszerzésre való képességet, az élethosszig tartó tanulás iránti igényt helyezzük előtérbe, fontosnak tartjuk az önművelést
 - minél több tanítványunkat el szeretnénk juttatni felsőfokú intézményekbe, ezért osztályainkban egy-két tantárgyat magasabb óraszámban tanítunk, ill. 11-12. évfolyamon a tanulók 2-4 órában maguk választhatnak tantárgyat
 - a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempontként vesszük figyelembe az életkori jellemzőket
 - a modern szemléltető és informatikai eszközöket, laborokat, a könyvtári állományt folyamatosan fejlesztjük
 - a környezettudatos szemlélet formálására témanapokat, erdei iskolát, terepgyakorlatokat szervezünk
 - az egyes tantárgyak oktatásában alkalmazott módszerek, eszközök, stratégiák részletezése a tantárgyi programokban található
 - **„A Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium (intézmény neve) részt vett az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP-3.2.3.14-17-0004 számú „NyEW WAY- Az angol nyelvoktatás megújítása a Nyíregyházi Egyetemmel” című pályázati projekt végrehajtásában.** A projekt közös megvalósítása hozzájárult a középfokú oktatásban részt vevő tanulók nyelvtudásának javításához, nyelvi érettségén való eredményességük növeléséhez, valamint a középfokú tanulmányaik végéig a középfokú (vagy azzal egyenértékű) nyelvvizsgához jutó tanulók számának növeléséhez.
- Intézményünk, oktatási-nevelési programjának fejlesztése érdekében vállalja, hogy az EFOP-3.2.3.14-17-0004 azonosító számú projektben kifejlesztett módszereket és segédanyagokat alkalmazza annak érdekében, hogy az angol nyelv elsajátítását előmozdító, a tanulók motivációját növelő, élményközpontú idegennyelv-tanítást valósítson meg.
- Ennek érdekében az élménypedagógiai módszertani felkészítés alapján intézményünk angol nyelvtanárai alkalmazzák az alábbi innovatív nyelvoktatási megoldásokat:
- optimális tanulási környezet,

- az információs technológia eszközeire építő, kommunikációs igényt növelő oktatási metodika,
 - kreativitást igénylő, kihívást jelentő, motiváló, differenciált feladatok,
 - a világról való tudást gazdagító, önkifejezést ösztönző, kommunikáció- és interaktivitást-központú óraszervezés,
 - differenciált foglalkozás a sajátos nevelési igényű gyerekekkel, a tanulásban akadályozott tanulókkal a sajátosságaikhoz igazodó módszerekkel és tananyagokkal,
 - a Nyíregyházi Egyetemmel közösen kifejlesztett 5 kötetes tankönyvcsalád / feladatbank használata, beépítése az angolnyelv-oktatás tematikájába.”
- **EFOP 3.2.3.-17-2017-00070 pályázat „ESZE-SEDJÜNK EGYÜTT DIGITÁLISAN” a Mátészalkai Tankerületi Központban c. pályázathoz kapcsolódó digitális módszerek alkalmazását a 23 sz. melléklet tartalmazza.**

3.2. Kerettanterv megnevezése

➤ Jogsabályi környezet

Az intézményekben a tanítás-tanulás folyamatának a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, a **Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) kormányrendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet előírásai szerint kell haladnia.** A helyi tantervben figyelembe kell venni a 100/1997. évi Kormányrendelet és a 40/2002. évi OM rendelet előírásait is.

➤ Kiemelt feladatok

- a kerettantervi kétszer kétéves tananyag és követelményrendszerének arányos felosztása a tanévek között
- a tantárgyak tartalmi 10%-os keretének felhasználásának meghatározása
- a fejlesztési követelmények, az alkalmazott pedagógiai módszerek és eszközök hozzárendelése a tananyagegységekhez
- a kerettantervi követelmények beépítése
- az adott tantárgy értékelési rendszerének kidolgozása

3.2.1. Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9-12. évfolyamon a 2020-tól beiratkozott évfolyamok számára (34. oldal)

Gimnáziumi órafelosztás																	NAT 2020				
tantárgyak	eredeti Nat javaslat				nyelvi tagozat				matematika				humán				biológia-kémia				
	piros a szabad óra terhére				9-10.-ben a tagozati órák a szabad terhére, 9.-ben és 12.-ben+1-1 magyar-matematika, 10.-ben +1 történelem																
	zöld a tagozati óra				11-12.-ben 1-1 óra ének-rajz; 11.-ben a kötelező term. tud. mellett magyar a többieknek																
	kék fakultáció				11-12.-ben 4 óra emelt fakt, 2 óra közép fakt, bi-kém 4+3, ill. 3+3																
	9	10	11	12	9	10	11	12	9	10	11	12	9	10	11	12	9	10	11	12	
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	5	5	5	4	5	3	4	4	4	
Matematika	3	3	3	3	4	3	3	4	5	5	3	4	4	3	3	4	3	3	3	4	
Történelem	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	3	
Állampolgári ismeretek				1				1				1				1				1	
Földrajz	2	1			2	1			2	1			2	1			2	1			
Biológia	3	2			3	2			3	2			3	2			5	3			
Kémia	1	2			1	2			1	2			1	2			3	3			
Fizika	2	3			2	3			3	3			2	3			2	3			
Term.tud. (K) szabad terhére			2				2				2				2				2		
1.idegen nyelv	3	3	4	4	5	5	4	4	3	3	4	4	3	3	4	4	3	3	4	4	
2.idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
Ének-zene	1	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Vizuális kultúra	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
M.képkult. és médiaism. (K)				1				1				1				1				1	
Digitális kultúra	2	1	2	0	2	1	2	0	2	1	2	0	2	1	2	0	2	1	2	0	
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
fakultáció/érettségi .emelt			4	4			4	4			4	4			4	4			4	4	
szabad közép érettségi fakt	2	2	2	5			2	2			2	2			2	2			3	3	
emelt szintű oktatás					2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
alapóraszám	34	32	30	29	32	32	30	29	32	32	30	29	32	32	30	29	32	32	30	29	
max.	34	34	34	34	36	35	35	35	36	35	35	35	36	35	35	35	36	35	36	35	

3.3. A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

➤ Jogszályi háttér

- **A Nkt. 63. §-a 1. bek., a 89.§. alapján.** Az eszközökről és tankönyvekről az illetékes munkaközösség javaslatai alapján a pedagógus dönt, részletesen az egyes tantárgyak tanterveiben szerepel.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény)
- A nemzeti köznevelés tankönyv ellátásáról szóló 2013.évi CCXXXII. törvény.

➤ Elvek

- A tankönyvlista ajánlatából **olyan könyvet kell választani, amely a tantárgyak tanulását leghatékonyabban segíti**, a diákok számára jól tanulhatóan fogalmazza meg az ismereteket, szövegszerkesztése megfelel a tanulók életkori sajátosságainak, áttekinthető, illusztrációi felkeltik a tanulók érdeklődését, segítik a szövegek értelmezését.
- A tankönyvek és munkafüzetek esztétikusak legyenek, a bennük lévő ismeretanyag a tudást és a személyiségfejlődést egyaránt szolgálja.
- A tanulók értékítéletét, a pozitív és negatív értékek megkülönböztetését fejlesszék.
- Figyelembe vesszük ezen eszközök tartósságát, ill. beszerzési árát.

3.4. A Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

➤ Fejlesztési területek – nevelési célok

- A **fejlesztési területek** – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így **közös értékeket jelenítenek meg**. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.
- E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.
- A **nevelési célok** a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein, és **valósulnak meg a köznevelés folyamatában**:
 - beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba
 - tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint
 - témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

- A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

➤ **Az erkölcsi nevelés**

- A **köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése**, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt **felelősségtudatuk elmélyítése**, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.
- **Az erkölcsi nevelés legyen életszerű:**
 - készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira
 - az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására
 - az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás
 - a tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában is.

➤ **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait! Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát!
- Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népünk megismerését, megbecsülését!
- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége! Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját!
- Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról!

➤ **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

- A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi.
- Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképeség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség,

az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése:** a 2020-as Natban átkerült a kompetenciák közé és minden tantárgyban megjelenik

- **A családi életre nevelés**
 - **A család kiemelkedő jelentőségű** a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről.

- **A testi és lelki egészségre nevelés**
 - Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására! Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére!
 - Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.

- **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**
 - A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

- **Fenntarthatóság, környezettudatosság**
 - A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában.
 - Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességek tekintetével használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá

kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

➤ **Pályaorientáció**

- Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

➤ **Gazdasági és pénzügyi nevelés**

- A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való észszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát.
- Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

➤ **Médiatudatosságra nevelés**

- Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

- **A tanulás tanítása:** a 2020-as Natban átkerült a kompetenciák közé és minden tantárgyban megjelenik.

fejlesztési terület	történelem, magyar, ének, etika, rajz	természettudományok, matematika, informatika, testnevelés	idegen nyelvek	osztályfőnöki munka
1. erkölcsi	erkölcsi normák irodalmi és filozófiai művekben	pl. viták: klónozás, génmanipuláció, környezetszennyezés, gazdagok túlfogyasztása stb., élőlények rendszertana	generációk kapcsolata, családi génmanipuláció, fogyatékkal élők, szegények és gazdagok, társadalmi egyenlőtlenség elítélése, más népek kultúrájának tisztelete, természeti katasztrófák áldozatai iránti együttérzés	beszéd- és viselkedéskultúra fejlesztése, erkölcsi normák közvetítése - életszerű szituációkon keresztül
2. nemzeti öntudat, hazafiság	nemzeti ünnepeink méltó tisztelete, magyarságtudat az irodalomban, nemzeti identitásunk, nemzeti emlékhelyeink megismerése	hazai felfedezők, kiemelkedő sportolók elismerése, híres magyar matematikusok és fizikusok	nemzeti és egyházi ünnepek, hagyományok, népszokások megismertetése, globalizáció káros hatásai (nemzeti értékek elvesztése, más kultúrák hagyományainak importálása pl. halloween, Valentin nap) példaképek szerepe	nemzeti értékeink, kincseink megismerése, nemzeti ünnepeink méltó megünneplése, tanulmányi kirándulások
3. állampolgárság, demokrácia	történelmi szemelvények értelmezése	erőszakmentesség, szabálykövetés	lakóhely és környék hagyományai, munkavállalás és tanulás az EU-ban	alapvető állampolgári kötelességek és jogok – témanapok, nyitott bíróság, meghívott előadók (rendőrség, bíróság) önkéntes munka, közösségi szolgálat

4. önismeret, társas kultúra	irodalmi művek feldolgozása	emberi faj kialakulása, versenyzés, csoportmunka	generációk együttélése, barátság szerepe, a netetikett alapja	önismereti tesztek, konfliktuskezelés
5. családi életre nevelés	irodalmi szemelvények magyarázata	felelős párkapcsolat	családmodellek, családi munkamegosztás, a család szerepe, a szülő mint szerepmódel, nevelési attitűdök, a gyerekek szerepe a családban	felvilágosító előadások, szituációs játékok
6. testi-lelki egészség	etikai értékek erősítése, érzelmi intelligencia fejlesztése irodalmi alkotások feldolgozásával	egészséges életmód, betegségek prevenciója, mindennapi testmozgás	egészséges és egészségtelen táplálkozás ismervei, sportolás fontossága és lehetőségei, szenvedélybetegségek, stresszkezelés, egyensúly az élet minden területén	káros szenvedélyek és függőségek – felvilágosító előadások, az egészséges életmód fontossága – előadások, közös főzés, sportolás, mentálhigiénés ismeretek, tesztek
7. felelősségvállalás, önkéntesség	a közösség iránti elkötelezettség erősítése, a humanista értékrend közvetítése	állatvédelemi munka, egymás segítése	jótékonyági szervezetek és események, önkéntes munka, közösségi szolgálat, a tudósok és a tudomány felelőssége	a közösségi szolgálat szerepe, személyiséget formáló ereje
8. fenntarthatóság, környezettudatosság	katasztrófák az emberiség történetében, megjelenésük az irodalomban és a kultúrában	ökológia, energia, atomenergia, nap és szélenergia	tudatos vásárlás, fast fashion, szelektív hulladékgyűjtés, megújuló és nem	környezettudatos életre nevelés, a fenntarthatóság fogalma, bezöldülő osztályok,

			<p>megújuló energiahordozók, újrahasznosítás, állatkínzás elítélése, a víz szerepe és megjelenési formái, szennyezése, védelme, erdőirtás (okai, következményei, megoldások), levegőszennyezés (okai, következményei, megoldások), talajszennyezés (okai, következményei, megoldások), veszélyeztetett fajok (okai, következményei, megoldások)</p>	flashmobok
9. pályaorientáció	az ember és a munka világa – etika, társadalomismeret	versenyszellem, a matematika és fizika szerepe a gazdaságban	pályaválasztás, nyári munka	témanapok, szakemberek előadásai (pályaválasztási tanácsadás), önismereti tesztek, felvételi tájékoztatók, pályaválasztási felelős segítő munkája
10. gazdasági és pénzügyi nevelés	az egyén és társadalom viszonya	egyéni-közösségi érdekek,	a bankkártya használatának előnye és hátránya, online bank, a jövedelem szerepe a	témanap, előadás – banki ügyletek, családi „kassza” tervezése

			családban (kiadás, bevétel, megtakarítás, hitel, rezszi), zsebpénz	
11. médiatudatosságra nevelés	a kommunikáció elmélete, a manipuláció, a reklámok hatása	szelektív, tudatos információszerzés	reklám hatásai, médiacsatornák, kommunikáció, közösségi weboldalak, internet multifunkciója és veszélyei	a média áldása és átka, a média veszélyei, médiatörvény, manipuláció
12. tanulás tanítása	IKT-eszközök, projektmunka, memoriterek	hatékony tanulási módszerek alkalmazása, a logikus gondolkodás	élethosszig tartó tanulás, informatikai eszközök az információszerzésben, infokommunikációs eszközök előnyei és kockázatai, érvek a házi feladat mellett és ellen, érvek az osztályozás mellett és ellen, tanulási módszerek (PPT)	tanulási módszerek elsajátítása, önismereti tesztek

3.5. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját az Nkt. 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint kell megszervezni. Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti vagy szakmai elméleti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra:

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással (**sportelmélet és –történet, egészségnevelés, elsősegélynyújtás**),
- iskolai sportkörben való sportolással,
- **versenyszerűen** sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló **tanuló kérelme** alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,
- **egyesületben** legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján – **amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik** – a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

Intézményi sajátosságaink:

- Az intézmény egy tornateremmel rendelkezik és tanítási időben használhatja a városi sportcsarnokot. Az udvaron kézilabda, foci és kosárlabda pálya mellett atlétikai tevékenységre és futásra van lehetőség.
- Mivel a testnevelésóra keretében megvalósított úszásoktatás infrastrukturális feltételei a nevelési-oktatási intézményben nem állnak rendelkezésre, a heti egy alkalommal két testnevelésóra egy tanítási napon történő összevonása órarendi és munkaidő beosztási problémákat okoz, ezért úszásoktatás nem történik a testnevelés órák keretében.
- Az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés szervezéséről.
- A gyógytestnevelés megszervezését vállaljuk két gyógytestnevelő munkatársunkkal azok számára, akik ehhez orvosi szakvéleménnyel rendelkeznek.
- A testnevelés alól felmentés szakorvosi vagy iskolai orvosi vélemény alapján lehetséges az intézményvezetőhöz benyújtott kérelem alapján minden tanév május 15-ig a következő tanévre vonatkozóan vagy a feljogosító állapot bekövetkezte után 30 napon belül.
- Iskolánk biztosítja az iskolai sportkör működését. Az iskolai sportkör feladatait – az iskolával kötött megállapodás alapján – az iskolában működő diáksport egyesület látja el. Az iskolai sportköri foglalkozások megszervezéséhez – sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként – hetente legalább kétszer negyvenöt perc biztosítható.
- A sportköri foglalkozásokat testnevelő tanár vagy olyan, a sport területén képesítéshez kötött tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítések jegyzékéről szóló külön jogszabályban meghatározott képesítéssel rendelkező szakember is vezeti, aki a felsőoktatási intézmény által szervezett, legalább 120 órás pedagógiai továbbképzésben vett részt.

A tanulók edzettségi állapotának felmérése

- A tanulók edzettségének, fizikai állapotának mérését, az elfogadott mérési módszer (NETFIT) alkalmazásával tanévenként, valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi az intézmény. A mérés, vizsgálat lefolytatható egyszeri alkalommal, és megszervezhető legfeljebb két hónapig terjedő időszakokra is.
- A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi az iskolai védőnő közreműködésével. A lefolytatott mérés, vizsgálat eredményeit a vizsgálatot végző pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusokkal közösen elemzi, és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

A mindennapos testnevelés részletes szabályozását az SZMSZ 11. számú melléklete tartalmazza.

3.6. Választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

➤ Jogsabályi háttér

- A 20/2012. EMMI rendelet 14.-15.§-a szerint az iskolában a helyi tanterv alapján kell megszervezni a tanulók, az egyes évfolyamok, ezen belül az egyes osztályok, valamint az osztályokon belüli csoportok tanítási óráit. A tanítási órák megszervezhetők különböző évfolyamok, különböző osztályok tanulóiból álló csoportok részére is.
- A tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet:
 - **kötelező** (kerettantervi alap órák és tagozati többlet órák),
 - **kötelezően választandó** (a 11. évfolyamon 1, a 12. évfolyamon 2 tantárgyból választható ún. fakultációs óra)
 - **szabadon választható tanítási óra** (többlet fakt, nyelvi osztályozóvizsga esetén 3. nyelvből óra).
- A 3.2.1. és 3.2.2. pontban a táblázatok az osztályokra lebontott kötelező és a 11-12. évfolyamon a kötelezően választandó tantárgyakat és óraszámokat tartalmazzák.
- **Ha a tanulót – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni.** Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt – a tanulót és a tizennyolc év alatti, továbbá a gondnokság alatt álló tanuló (a továbbiakban a tizennyolc év alatti és a gondnokság alatt álló együtt: kiskorú tanuló) szülőjét írásban tájékoztatni kell. A tájékoztatást gimnáziumunk elektronikus formában (az iskola honlapján) teszi közzé.
- A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. **A tanulónak – kiskorú tanuló esetén a szülőnek – írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.**

- **Iskolánk minden év május 20-ig felméri**, hogy a tanuló milyen szabadon választott tanítási órán kíván részt venni.
- **Az iskola igazgatója minden év április 15-ig elkészíti** és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, **középiskolában tájékoztatást ad továbbá az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről** is. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni az iskolaszék, ennek hiányában a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.
- **A tanuló május 20-ig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával szándékát.** Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit a középiskola igazgatójával vagy az igazgató által kijelölt pedagógussal.
- A tanuló **a tanév során egy alkalommal** az intézményvezető engedélyével **módosíthatja választását** a különbözeti/osztályozóvizsga letétele után.
- **A 11-12. évfolyam fakultációihoz a tanárokat a munkaközösség javasolja** (munkaviszony, eredmények, érettségizetési tapasztalat, tantárgyfelosztás, kötelező óraszámok stb. alapján), az ISZ és a DÖK véleményezi.
- **A tanuló párhuzamos fakultációs csoportok vagy évfolyamszintű nyelvi csoportok esetében választhat a pedagógusok vagy a felkészítés szintje alapján.** Azonos szintű felkészítés esetén, ha aránytalanság alakul ki a csoportok létszámában, az intézményvezető egyeztet az érintett szülővel/tanulókkal a másik csoportba való átlépésről.

3.7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- Az emelt óraszámú osztályok összetételét a felvételi rendszerünk határozza meg, a tanuló jelentkezéskor már valamely osztálytípusba adja be kérelmét, ami a felvételi eredmények alapján véglegesítődik.
- A csoportbontásokhoz a 9. évfolyam elején elvégzett bemeneti mérések szolgálnak alapul magyarból, matematikából minden osztályban
- Az emelt óraszámú osztályok „alaptantárgyait” tanulói igények alapján szervezzük meg, biztosítva emellé az átjárhatóságot.
- **A nyelvi csoportokat kezdő és haladó szinten szervezzük**, hogy a különböző felkészültségű tanulók megtalálhassák a számukra kedvező lehetőséget. Szülői igény és a fenntartó által biztosított elegendő óraszám esetén lehetővé tesszük az évfolyam szintű nyelvi óra szervezését.
- Testnevelésből egy időben két osztály számára három-négy csoportot tudunk kialakítani, általában egy fiú és két lánycsoport jön létre, valamint egy gyógytestnevelési csoport.

3.8. Közép- és emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítés

3.8.1. Választható tantárgyak

Tantárgy	Közép	Emelt
Magyar	+	+
Történelem	+	+
Matematika	+	+
Angol	+	+
Német	+	+
Francia	+	
Biológia	+	+
Kémia	+	+
Fizika	+	+
Földrajz	+	+
Informatika	+	+
Testnevelés	+	
Ének	+	
Rajz	+	
Etika	+ (2023-ig)	

3.8.2. Témakörök

- Az egyes középszintű érettségi vizsgatárgyak nyilvánosságra hozható általános témaköreit a 40/2002. OM tartalmazza, és az OH honlapján közzétett anyagokat használjuk.
- A középszintű érettségi adott évi témaköreit legkésőbb november hónapban kapják meg az érintett diákok.

3.8.3. A felkészítés elvei, módszerei

Intézményünk elkötelezett az érettségire való felkészítés magas színvonalában. Korábban a központi írásbelikre és a felvételikre, 2005 óta az emelt szintű érettségire való felkészítés is kiemelt feladatunk a középszintű felkészítés mellett.

Az emelt óraszámú osztályok, a csoportbontások, a tanórán kívüli lehetőségek is mind ezt a célt segítik. 11-12. évfolyamon pedig heti 2-4 órában a tanuló választása alapján lehetőség nyílik az ún. faktos órákon a közép- vagy emelt szintű felkészítés támogatására kiscsoportok keretében.

A fakultációs foglalkozások a tanult ismeretek elmélyítését, alkalmazását, az érettségien szereplő típusfeladatok begyakorlását segítik. Az emelt szintű csoportok esetében szükség szerint, tantárgyaktól függően ismertbővítés is zajlik.

A fakultációs foglalkozások érdemjegyei megjelennek az alapóraszámú tantárgyaknál, beszámításuk mértékét az alapóraszámú és a fakultációs tanár egyezteti.

3.9. A környezeti és egészségnevelési elveket a PP 2.3. és 2.4. pontjai tartalmazzák.

3.10. Könyvtárpedagógiai célok, feladatok

Egy iskolai könyvtár nem pusztán öncélú intézmény az intézményben, hanem az iskola nevelési-oktatási céljainak megvalósításához információforrásai, dokumentumai révén eszköz, lehetséges terület.

Amennyiben szerepel a Ped.programban a könyvtárpedagógiai célokra, feladatokra történő utalás, a Tankerület nagyobb eséllyel engedélyezhet költségvetési forrásokat a könyvtári állomány bővítésére, fejlesztésére.

A könyvtárpedagógia nevelési és oktatási céljai

- önálló könyvtárhasználatra, önálló ismeretszerzésre való felkészítés
- az önművelés igényének és képességének megalapozása könyvtári lehetőségek segítségével
- a tanulás tanítása
- a könyvtárhasználati tudás eszközként való beépítése a tanulók tantárgyi képzésébe
- fejlessze a tanulók beszédkulturáját, műveltségét
- elérni, hogy a tanulók életében természetessé váljon az információs műveltség
- a modern információs források ismerete, használata
- megtanítani az információkeresést, az információ feldolgozását, és alkalmazását
- az információk közötti kritikus válogatás képességének elsajátítása
- az információkezelés jogi és etikai szabályainak megismertetése
- a forráshasználat etikai szabályainak elsajátítása
- kialakítani a szellemi munka iránti tiszteletet és megbecsülést
- esélyegyenlőség biztosítása a lemorzsolódó tanulók számára
- a tehetséggondozás segítése
- az olvasáson keresztül fejleszteni a személyiséget, ehhez a kötelező olvasmányokon kívül biztosítani napjaink irodalmából is igényes, értékes szépirodalmi alkotásokat
- az olvasóvá nevelés célja, hogy mindennapi szükségletté váljon az olvasás öröme

3.11. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- A PP 2.1., 2.2., 2.9. pontjai mellett az SZMSZ 14. Ifjúságvédelmi és esélyegyenlőségi mellékletei szabályozzák részletesen.

3.12. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerése

Bár városunkban több nemzetiség él, de lélekszámban csak a cigányság számottevő. A településen működő nemzetiségi önkormányzatok közül a német és a roma önkormányzatokkal építettünk ki partneri kapcsolatokat különböző projektek megvalósításához. Beiskolázási körzetünkben szintén jelentős a roma kisebbség, bár intézményünkbe kevesen jelentkeznek. Ugyanakkor fontosnak érezzük, hogy tanulóink ismerjék meg ezen kisebbségek hagyományait, kultúráját. Ennek érdekében részben a tananyagba beépítjük ezeket az ismereteket (történelem, földrajz, művészetek, idegen nyelvek), részben pedig tanórán kívüli foglalkozások, projektek keretében kerül rá sor. Kiemelt figyelmet szentelünk az osztályfőnöki órákon a másság elfogadására, a diszkrimináció- és előítéletmentességre neveljük diákjainkat.

4. A nevelő-oktató munka értékelési rendszere

4.1. Alapelvek

- A köznevelési törvény és kapcsolódó rendeleteinek, az előírásoknak és az intézményi sajátosságoknak megfelelő tanulói mérőeszköz-rendszert alakítunk ki, ami lehetővé teszi a tanulók neveltségi és tudásszintjének mérését.
- A mérőeszköz-rendszer legyen **objektív és megbízható**, sokoldalú, folyamatos, feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak, a tantárgy jellegének, segítse a továbblépést!
- Tantárgytól függetlenül minden pedagógusnak **kiemelt figyelmet kell fordítania a Nemzeti Alaptanterv kiemelt fejlesztési területein és a kulcskompetenciákban bekövetkező fejlődésére és annak értékelésére** (erkölcsi nevelés; nemzeti öntudat, hazafias nevelés; állampolgárságra, demokráciára nevelés; önismeret és társas kultúra fejlesztése; családi életre nevelés; felelősségvállalás másokért és önkéntesség; fenntarthatóság, környezettudatosságra nevelés; pályorientáció; gazdasági és pénzügyi nevelés; médiatudatosság, valamint az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció; matematikai gondolkodási, digitális, személyes és társas, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák; a tanulás tanítása)
- A gimnázium **értékelési rendszerét** az osztályfőnökök az első osztályfőnöki órán ismertetik a tanulókkal, illetve a szülőkkel a szülői értekezleteken. A szaktanárok tantárgyi értékelési rendszerükről az első tanórán adnak tájékoztatást.
- Az év során várható **mérések, vizsgák időpontját a Munkatervben rögzíteni kell, és az adott tanév október 15-ig nyilvánosságra kell hozni a honlapon.**

4.2. A tanulók ellenőrzésének, értékelésének módszerei

- A tantestület a hagyományos értékelési kategóriákat, azaz az **ötfokozatú értékelési rendszert alkalmazza**. Az értékelés célja: a személyiség fejlesztése, az önértékelési képesség kialakítása, az önálló tanulásra való képesség és igény kialakítása.
- A pedagógusok a pedagógiai szabadság keretei között szabadon élhetnek a **diagnosztikai, fejlesztő és a szummatív** értékelés lehetőségeivel az alábbiakon túl.
- Kötelezően végzünk diagnosztikai méréseket a belépő évfolyamon a kötelező érettségi tárgyakból (magyar, történelem, matematika és idegen nyelv, ill. biológia-kémia osztályokban az emelt óraszámú tárgyakból). Akik valamely tantárgyból részt vettek az írásbeli felvételin, mentesülnek a bemeneti mérés alól az adott tantárgyból. Az eredményeket a munkaközösségek elemzik, a tanmentek és fejlesztési tervek összeállításában figyelembe veszik, de az év végi osztályzat megállapításánál nem számíthatják be.
- A tanulók egyes tantárgyakon belül nyújtott teljesítményét a szaktanárok folyamatosan értékelik. A **szóban és írásban történő értékelés** megerősítést jelent a tanulónak, a tanár számára pedig biztosítja a visszacsatolást. Ez a kétirányú visszahatás lehetőséget teremt a folyamatos korrekcióra, a fejlesztésre.

- **Értékelhető tevékenységek:** szóbeli felelet, kiselőadás, prezentáció, projektmunka, órai munka, röpdolgozat, házi dolgozat, esszé bármilyen témából, gyűjtőmunka, alkotások stb.
- A jogszabályok alapján a 10. évfolyam tanulói kompetenciamérésen vesznek részt matematikából és szövegértésből. Az itt kapott eredmények nem minősítő jellegűek, az intézmény és az egyes tanulók fejlesztése érdekében a munkaközösségek részletesen elemzik a közzétett adatokat.
- A munkaközösségek az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározzák az évi témazáró dolgozatok számát.
- Emellett szummatív mérés intézményünkben az érettségi, melynek iskolai összesített eredményei az önértékelés fontos elemét adják a már végzett tanulók egyéni eredményeinek megismertetése nélkül.
- A dolgozatok %-os eredményeinek érdemjegyre való átváltását az egyes tantárgyak helyi tantervében közöljük.
- Szülői kérésre egy-egy évfolyam végén adott tantárgyból vizsga szervezhető.

4.3. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja

- A nevelőtestület határozata alapján **minden tantárgyból félévenként legalább három érdemjegyet kell adni**, hogy biztosítsuk a félévi és év végi osztályzat realitását. Az érdemjegy ösztönző **hatását erősíti, formáló erejét növeli, ha a szaktanár szóban vagy írásban is indokolja azt.**
- A diákok és a szülők rendszeresen tájékozódhatnak az érdemjegyekről és osztályzatokról az e-naplóból.
- **A tanuló egy írásbeli és szóbeli feleletére (magyar nyelv és irodalom kivételével) csak egyetlen osztályzat adható.**
- Minden típusú értékelést (jegy, pontozás, órai munka elismerése) a tanulóval közöljük, az **érdemjegyet röviden indokoljuk.**
- Az érdemjegyet akkor írjuk be a naplóba, ha már a tanulót tájékoztattuk róla.
- Az egyes tantárgyakból **általában a részegységek lezárása alkalmával kerül sor szummatív, minősítő értékelésre.** A szummatív értékelés időpontját a szaktanár a tanulókkal egyeztetve legalább egy héttel korábban állapítja meg, és az időpontot rögzíti az e-naplóban. Az időpont meghatározása során figyelembe kell venni, hogy **egy napon két témazáró dolgozatnál többet nem lehet íratni.** Törekedni kell arra, hogy a tanulók minél kevésbé legyenek túlterheltek. A **szummatív értékelés célja**, hogy a tanuló számot adjon több tananyagrészt elsajátításáról, az összefüggések megértéséről, azok alkalmazásáról. A szaktanár addig nem írathat hasonló szintű dolgozatot, amíg az előzőt nem értékelte.
 - Az **írásbeli ellenőrzés** alkalmával a szaktanár a **dolgozatokat azok megírása után két héten belül kijavítja.** Az időn túl kijavított dolgozatok érdemjegyét csak a diák kérésére kell érvényesnek tekinteni.
- **Ha a tanuló betegség vagy egyéb tartós hiányzás miatt nem írta meg a témazárót, akkor lehetősége van tanórán beszámolni az adott tananyagrészből.**
- **Az osztályfőnököknek folyamatosan ellenőrizniük kell a beírt érdemjegyeket, és évente legalább négy alkalommal fel kell tölteni az e-naplóba az intézkedési tervet az ESL felületen.**

➤ Szóbeli felelet

- Az órai **szóbeli felelet számonkérési módnál** a legfontosabb nevelési célunk, hogy **fejlesszük a tanuló szóbeli kifejezőképességét**. A szóbeli felelettel lehetőséget nyújtunk a diáknak arra, hogy a nyilvánosság előtt egy megadott témáról röviden kifejthesse véleményét. Így javulhat a tanuló nyilvános szereplési képessége, és várhatólag bátrabban és sikeresebben fogja a mindennapi életben is véleményét kifejtteni. Egy-egy felelet során a többi diák a hibákból tanulva saját tudását is rendszerezheti, pontosabbá teheti. A feleleteket a tanár rövid szóbeli értékelése követi, rámutatva a teljesítmény értékeire, hiányosságaira. A felelet hossza ne haladja meg a 10 percet még magasabb évfolyamokon sem.
- A tanítási órán a tanulónak lehetősége van saját kutatási területéről vagy az őt mélyebben érdeklő (a szaktanárral egyeztetett) témáról társainak **kiselőadást, prezentációt** tartani. A tanár és a csoport szóban értékeli az előadást, vagy az egyes tantárgyi értékelésnél leírtak szerint érdemjeggyel is.

➤ Az írásbeli beszámoltatás alapelvei, szabályai

- A tantárgy jellegének megfelelően **témazáró dolgozat**, házi feladat, tesztlap, szódolgozat íratható, a szaktanár megítélése alapján írásbeli feleltetés is alkalmazható.
- Nagyobb anyagrészek lezárásaként a tantárgy jellegének megfelelően tanévenként **három-négy témazáró dolgozat íratható** a munkaközösség megegyezése szerint. Mivel ez az ellenőrzési forma a diákoktól lezáró-rendszerező felkészülést igényel, a tanár a **témazárót nem íratthatja meg váratlanul**. A témazáró dolgozatok megírásának időpontjáról az osztályt legalább egy héttel előre kell tájékoztatni. A témazáró dolgozat írása nem zárja ki kisebb írásbeli beszámolókat, számonkérések lehetőségét.
- Az **elmaradt dolgozatok pótlása**: amennyiben a diák valamilyen betegség, illetve egyéb hiányzás miatt nem írta meg a témazáró dolgozatot, akkor (a tanárral előre egyeztetett időpontban) köteles azt pótolni. A pótdolgozat kidolgozására biztosított időtartam egyezzen meg az eredeti dolgozatírással fordított időtartammal. A dolgozatra adott érdemjegy érvényességére vonatkozó megszorítások a pótdolgozatra is vonatkoznak.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az osztály (a csoport) az adott témakörben gyengébb teljesítményt nyújtott a vártnál, felajánlhatja a **javító témazáró dolgozat írásának lehetőségét**. A javító témazáró dolgozatírás időpontját is egyeztetni kell az osztállyal legalább egy héttel előbb.
- Gimnáziumunk lehetőséget nyújt az érettségiző diákoknak, hogy a kétszintű írásbeli érettségi vizsgához hasonló körülmények között ún. **próbaérettségi megírásával** lemérjék tudásukat a kötelező és választott érettségi tantárgyakból. A vizsgatételeket az iskola tantárgyi munkaközösségének tagjai vagy központilag állítják össze. **A dolgozatot a tanuló szaktanára vagy központilag javítja(k) és értékeli(k)**, amely értékelés a tanuló kérésére beszámítható az év végi osztályzatba. A próbaérettségi megírása iskolavezetőségi döntés alapján lehetséges.

4.4. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

- Az órarend összeállításakor törekszünk a heti egyenletes terhelés biztosítására, amennyire ez a csoportok nagy száma miatt lehetséges.
- Emellett a házi feladat kijelölésénél törekedni kell arra, hogy a napi felkészülés mellett a tanulónak maradjon ideje a pihenésre és a szórakozásra.
- A házi feladatokat kötelező a határidőkkel együtt az e-naplóban vagy a digitális osztályterem alkalmazásokban rögzíteni.
- Az otthoni írásbeli dolgozatok kijelölésekor minden szaktanár figyelembe veszi a tanuló más tantárgyakban előírt kötelességeit, a házi feladat kiadásakor lehetőleg kerüljük a túlterhelésüket, a mértéktartás érvényesüljön az otthoni feladatok kijelölésében.
- Nagyobb terjedelmű, hosszabb időt igénylő házi dolgozat elkészítésére legalább egy hetet adunk a tanulóknak.
- A hétvégére és az iskolai szünetek idejére nem adunk fel az átlagnál több házi feladatot.

4.5. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanulók pedagógiai értékelésének fontos területe a magatartás és a szorgalom értékelése a tanév folyamán folyamatosan, félévkor, illetve a tanév végén, az iskolánk házirendjében megfogalmazott alapelvek, követelmények és elvárások szerint. **Ebben kifejezésre jut az osztályban tanító szaktanárok és az adott tanulócsoporthoz való véleménye is. A végső döntés azonban az osztályfőnök kompetenciája.**

A magatartás és szorgalom jegyek véglegesítése osztályozóértekezleten történik, melyet az egyes félévek utolsó tanítási napján kell megtartani.

4.5.1. A magatartás és szorgalom minősítésének fokozatai

➤ Magatartás

- Példás (5)
- Jó (4)
- Változó (3)
- Rossz (2)

➤ Szorgalom

- Példás (5)
- Jó (4)
- Változó (3)
- Hanyag (2)

A minősítési fokozatok részletes tartalma a Házirend V. 2.-ben található.

4.5.2. A tanulók jutalmazásának és büntetésének formái és szabályai

- A tanulók jutalmazásának és büntetésének legfőbb célja, hogy általa fejlesszük egyéniségüket, a társadalmi környezetben való eligazodás képességét kialakítsuk.
- Törekszünk arra, hogy a tanulók képesek legyenek megkülönböztetni a pozitív és negatív erkölcsi, érzelmi értékeket.
- Helyes önértékelés birtokában ismerjék erényeiket és hibáikat, törekedjenek személyiségük, magatartásuk tökéletesítésére.
- A jutalmazással kifejezett elismerés sikerélményt jelentsen számukra, a büntetés ösztönözzön a hibák kiküszöbölésére.

4.5.2.1. A jutalmazás

➤ **Jutalomban, elismerésben részesíthetők:**

- az egyes tanulók
- a tanulók különböző csoportjai.

➤ **A jutalmazás alapjai:**

- a tanulmányi eredmény
- magatartás
- a közösségért végzett tevékenység
- a különböző szintű versenyeken elért eredmények
- az iskola hírnevét öregbítő tevékenység
- minden egyéb kiemelkedő pozitív tevékenység.

➤ **A jutalmazás formái:**

- szóbeli dicséret (az osztályfőnök és az intézményvezető adhatja)
- írásbeli dicséret (a szaktanár, az osztályfőnök és az intézményvezető adhatja)
- nevelőtestületi dicséret szóban és írásban.

➤ **A jutalmazás egyéb eszközei**

- oklevél
- könyvjutalom
- Esze-plakett, Díszoklevél és a Jó tanuló, jó sportoló díj a végzős hallgatóknak
- az SZMK, az Esze Tamás Alapítvány és az Idegen Nyelvi Alapítvány ballagáskor pénzjutalmat vagy tárgyjutalmat ítél meg egy-egy jól tanuló és valamilyen területen sikeres diáknak
- a külső szervezetek által felajánlott díjak odaítélésének alapelveit az alapítók állapítják meg (Rotary-díj, Fülöp Sándor-díj, MTK-díjak).

➤ **A jutalmazás szinterei:**

- az osztály vagy iskolaközösség előtt
- a nevelőtestület előtt
- a tanévzárón, illetve a ballagási ünnepségen
- a közösségi oldalainkon, intézményi faliújságon, ET-újságban.

A jutalmazásra vonatkozó további információk a Házirendben található.

4.5.2.2.Fegyelmező intézkedések

A köznevelési törvény szerint fegyelmi büntetésben részesíthető az a tanuló, aki kötelességeit vétkesen megszegi. Kötelességeinek megszegését jelenti az, ha

- a Házi rendben megfogalmazott kötelességeit nem teljesíti
- ha magatartása árt az iskolaközösségnek
- ha szándékosan kárt okoz
- ha iskolán kívüli magatartása rontja iskolánk jó hírnevét.

➤ **Fegyelmező intézkedés lehet:** a Házi rendben található táblázatban.

A fegyelmi eljárás és egyeztető eljárás részletesen az SZMSZ 15. sz. mellékletében.

4.6. A tanulócsoporthok fejlődésének, neveltségének értékelése

➤ **Diagnosztikus mérések:**

9. évfolyam elején az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelős bemeneti méréseket végeznek és azokat elemzik, összegzik a következő területeken: szociális helyzet, képességek térképe és tehetségterületek, neveltség. (A kérdőívek rendelkezésre állnak a mellékletek közt).

➤ **Fejlesztő, folyamatos értékelés**

Az osztályfőnök az osztályban tanító tanárokkal folyamatosan végzi, erről feljegyzéseket készít tanulónként minden tanév végén.

Az adatok gyűjtése a következő módon történhet:

- megfigyelés tanórán és más környezetben, tevékenységekben
- beszélgetés a tanulóval, családjával
- feladatokkal történő megbízás
- szociometriai felmérések
- kérdőívek (az osztályfőnöki munkaközösség ajánlása alapján).

• **Szummatív értékelések:**

- A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységét, fejlődését az osztályfőnökök minden tanév végén írásban értékelik.
- Az értékelés szempontjai:
 - legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók)
 - az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, gyermek- és ifjúságvédelmi munka)
 - a tanulási teljesítmény
 - az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája
 - neveltségi szint
 - a közösségi tevékenység
 - a szülői házzal való kapcsolat.
- A felsorolt területen célszerű meghatározni az alapvető pedagógiai feladatokat
 - Milyen változások történtek, és milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
 - Az osztályok tanulmányi átlagai és egyéb statisztikai mutatók felhasználásával iskolai szintű összehasonlító elemzés is készül félévkor és a tanév végén.

- Az országos kompetenciamérések eredményeinek elemzése pedig lehetővé teszi, hogy tanulóink képességeit az országos eredményekhez tudjuk hasonlítani, és annak szellemében intézkedjünk a következő tanévre vonatkozóan.
- 11. év végén egy értékrend-neveltség kérdőíves felmérésre kerül sor az ifjúságvédelmi felelős és az osztályfőnöki munkaközösség-vezető irányításával.

4.7. A félévi és év végi értékelés; a magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanulók teljesítményét az egyes tantárgyakból a tantervi követelmények alapján tanév közben **tanítási órákon szóbeli és írásbeli feleletek, valamint prezentációk, gyűjtőmunkák, házi dolgozatok, esszék, projekttermékek, az adott tantárgy népszerűsítése** (pl. versenyek, kísérletek, fellépések stb.) **alján** érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzattal értékeljük.
- A fakultációs órákon is értékeljük a tanulók teljesítményét. Ezt az érdemjegyet beírjuk az alapórákhoz, s a kétféle teljesítmény átlaga alapján állapítjuk meg a félévi és év végi osztályzatot.
- Az egyes tantárgyakból kapott osztályzatok és érdemjegyek a tanulók tárgyi tudását tükrözik, a félévkor és év végén adott osztályzatok nem mechanikus átlagszámítás eredményei, hanem a munkaközösségek által megállapított egyéb elveket, tényezőket is figyelembe vesszük, de nem lehet sem a fegyelmezés, sem a jutalmazás eszköze. A matematikai kerekítés szabályai szerint (egész,5-től) kötelező felfelé kerekíteni, az az alatti tartományra a munkaközösségi megállapodások érvényesek.
- Az **érdemjegyek és osztályzatok megállapítása a szaktanár joga**. Amennyiben az év végi osztályzatot nem tudja egyértelműen eldönteni, a tanulónak az osztályozó konferencia előtti két hétben javítási lehetőséget kell biztosítani, ill. kérésre a tanuló független bizottság előtt vizsgázhat.
- A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az **osztályozóvizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán** nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.
- A **magasabb évfolyamba lépés feltétele**: az előző tanév eredményes befejezését igazoló bizonyítvány.
- A **továbbhaladásról döntő személyek**: a tanulót tanító tanárok, illetve a tantestület egésze.
- A pedagógiai értékelés utolsó és egyben **legmagasabb szintű formája a tanulók sikeres érettségi vizsgája, ami objektív megmérettetést jelent.**

4.8. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

➤ Tanulói jogviszony létesítése

- A 2011. évi CXC. törvény 50. § (1) szerint a tanuló – beleértve az egyéni tanrendű tanulót is – az iskolával tanulói jogviszonyban áll. **A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik.** A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján

történik. A felvételtől vagy átvételtől az intézményvezető dönt. **A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre.** A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszabály, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

➤ **Az iskolába jelentkező tanulók felvételének feltételei**

- Intézményünk írásbeli **felvételi vizsgát tart**, az egyes osztályokba jelentkezők feltételei eltérőek: magyarból ír, aki a humán vagy nyelvi osztályba jelentkezik, és matematikából, aki matematika vagy biológia-kémia emelt óraszámú osztályokba.
- Az írásbeli eredményét az általános iskola 7. év végén és 8. félévkor elért osztályzatokkal egészítjük ki matematika, magyar, történelem, idegen nyelv és egy szabadon választott természettudományos tantárgyból.
- Az intézményünk szóbeli felvételi vizsgát nem szervez.

➤ **Az iskolán belüli átlépés feltételei**

- Az iskola tanulóinak lehetőségük van arra, hogy a **képzés során lezárt félév vagy érvényes év végi bizonyítvány esetén azonos évfolyamon más osztályba kerüljenek át.** A kérvényt minden esetben indokolva (szülői aláírással) az intézményvezetőnek kell benyújtani, aki ezt különbözeti vizsga letételéhez kötheti pl. emelt óraszámú osztály váltása esetén.
- A fakultációváltás és tanulmányok alatti vizsgák részletes szabályait a Házirend tartalmazza.

4.9. A tanulmányok alatti vizsgák

➤ **Jogszabályi háttér**

- **Az EMMI rendelet 64. § (1)** szerint a tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozóvizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. Valamennyi vizsga esetén a szaktanárok kötelesek témakörjegyzéket biztosítani a felkészüléshez

➤ **A vizsgák típusai**

- **Osztályozóvizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:**
 - felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól (egyéni tanrendű tanulóként részt vehet a tanítási órákon, de egyéb felkészülést az intézmény nem köteles biztosítani)
 - engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget
 - **más iskolából való átvétel esetén osztályozóvizsgát** kell tennie abban az esetben, ha az adott évfolyam tantárgyai közül valamelyiket nem tanulta
 - az 51. § (6) bekezdés *b)* pontjában meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozóvizsgát tehet
 - 11-12. évfolyamon fakultációt szeretne váltani

- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.
- **Egy osztályozóvizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.** A tanítási év lezárását szolgáló osztályozóvizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
 - Az osztályozóvizsga írásbeli és szóbeli részből áll.
 - A vizsgán a bizottság három tagját az intézményvezető – az érintett munkaközösség-vezetővel egyeztetve – jelöli ki.
 - Az írásbeli vizsga eredményét a szóbeli vizsga előtt ismertetni kell a tanulóval; amennyiben ez nem kötelező vizsga, a tanulónak ez alapján lehetősége van a vizsga folytatásáról dönteni.
 - Az osztályozóvizsga csak az adott évfolyam helyi tantervi követelményeit kérheti számon.
 - Előrehozott érettségihez annyi osztályozó vizsga szükséges, ahány évfolyam követelményeinek teljesítése még hátra van.
- **A különbözeti vizsgák**
Abban az esetben, ha a tanuló párhuzamos osztályba, illetve speciális tanterv szerint haladó csoportba (másik tagozat, emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozás) szeretne átmenni, az intézményvezető a tanulót különbözeti vizsga letételére kötelezheti.
- **Pótló vizsgát tehet a vizsgázó,** ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az intézményvezető hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.
- **Javítóvizsgát tehet a vizsgázó,** ha
 - a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott
 - az osztályozóvizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
- **Előrehozott érettségi vizsga**
 - A tantervi követelmények teljesítése után lehet tenni, ehhez 10. évfolyamon informatikából a 10. évfolyam, idegen nyelvekből a 10-11-12. évfolyam anyagából szükséges osztályozó vizsgát tenni; a 11. évfolyam tanulói pedig idegen nyelvből az utolsó két évfolyam anyagából vizsgáznak.
- **A vizsgák időpontjai**
 - A vizsgák időpontjait a jogszabályokban előírtak szerint az **éves munkatervben rögzítjük.**
 - A vizsgázó **javítóvizsgát** az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus **15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban tehet.**
 - A **különbözeti és osztályozóvizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot jelölünk ki a vizsgát megelőző három hónapon belül az átvett és előrehozott érettségiző tanulók számára. Osztályozó/különbözeti vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet, elsősorban a fakultációváltások miatt. A vizsgák**

időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell. Az előrehozott érettségihez kapcsolódó osztályozóvizsgák eljárását a Házirend tartalmazza.

- Ha a tanuló az **év végi osztályzata** megállapításához független vizsgabizottság előtt kíván vizsgázni, azt a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig kérvényezheti.
- Az osztályozó vizsgák témaköreit a Helyi tantervek tartalmazzák tantárgyanként, amelyeket a szaktanárok kötelesek a tanulók és szülők kérésére a tanulókkal megismertetni.

ZÁRADÉK

- 1) A Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium Szervezeti és Működési Szabályzata az iskola fenntartójának jóváhagyásával lépett életbe.
- 2) A Szervezeti és Működési Szabályzatba foglalt rendelkezésekkel egyetértett az Iskolaszék és az iskolai Diákönkormányzat.
- 3) Az SzMSz felülvizsgálata jogszabályi változások esetén vagy legalább 4 évente kötelező
- 4) Az érvényben lévő Szervezeti és Működési Szabályzat módosítását – bármely tanár, szülő, vagy diák javaslatára – kezdeményezheti az iskola vezetője, a nevelőtestület, az iskolaszék, a diákönkormányzat vagy a szülői szervezet vezetősége.
- 5) A Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium Szervezeti és Működési Szabályzatának elfogadása és jóváhagyása.

Az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatát a Diákönkormányzat 2020. április 23 megtárgyalta, és a benne foglaltakkal egyetértett.

Mátészalka, 2020. április 23.

Szilágyi Katalin
a DÖK vezetője sk.

Bétéri Dóra
a DÖK tanulóelnöke sk.

Az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatát az Iskolaszék és a Szülői Közösség 2020. április 27-én megtárgyalta és a benne foglaltakkal egyetértett.

Mátészalka, 2020. április 27.

Becsei Miklós
az Iskolaszék elnöke sk

Az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatát az iskola nevelőtestülete 2020. április 21-28. között elektronikusan megvitatta, és elfogadta.

Mátészalka, 2020. április 30.

Lukács Bertalan
intézményvezető sk.

Az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatát a fenntartó a mellékelt határozattal jóváhagyta.